

age.

Život je nádherný v každém věku 2/2014

Jiří Ježek jede prostě dál

11 České děti nejvíce ohroženy **kyberšikanou** z celé EU

26 Závěrečnou zkouškou je **život sám**

30 „Na počítač zbývá **málo času**,” říkají děti z Valašska

age[®]

Hana Víchová: Gejzír (2014)

Život je nádherný v každém věku

Z obsahu

- 6 Epištoly:** Škola, základ života
- 8 Téma:** Nahradí malé obrazovky velké aktovky?
- 11 Sonda:** České děti nejvíce ohroženy kyberšikanou z celé EU
- 14 Inspirace:**
Prožít život v nekončícím crescendo
Poslední rozhovor se Stephenem R. Coveym
- 16 Rozhovor s Jiřím Ježkem:**
Jiří Ježek jede prostě dál
- 23 Soutěž:**
Srdce s láskou darované
- 26 Rozhovor s Terezou Martínkovou:**
Závěrečnou zkouškou je život sám
- 30 Reportáž:** „Na počítač zbývá málo času,“
říkají děti z Valašska
- 34 Rozhovor s Janáčkovým kvartetem:**
Věk nás nezbrzdí
- 38 Rozhovor s dobrovolnými hasiči:**
Hasič zůstává hrdinou, na tom moderní doba nic nezměnila
- 42 Povídka:** Watsonova fatální logika – druhý díl
- 44 Tvoření pro radost:** Květinové léto

Distribuuje zdarma také na všechny základní a vybrané mateřské školy v ČR. Náklad 8000 výtisků!

Vydavatel:

ANTECOM s.r.o., Blatenská 2166/7, 148 00 Praha 4
IČ: 2836 2926, produkce@antecom.cz, www.antecom.cz
Tel./fax: +420 272 935 558
Redakční servis: +420 602 313 176

Šéfredaktorka: PhDr. Jana Jenšíková, jednatelka společnosti ANTECOM
Redakce: Mgr. Miloslav Jenšík, PhDr. Věra Vortelová, Mgr. Luboš Y. Koláček,
Ing. Mgr. Daniel Libertin, Vlasta Piskačová, PhDr. Jozef Gáfrik, CSc.,
Mgr. Veronika Nováčková
Grafická úprava: Daniela Winklerová
Produkce: Mgr. Marek Jenšík

Partner:

OPTYS, spol. s r. o.
U Sušárny 301, 747 56 Dolní Žitovice
Tel.: +420 553 777 392, e-mail: skola@optys.cz

Tisk a distribuce: OPTYS, spol. s r. o.

Náklad: 8000 kusů

Za obsah inzerce zodpovídá inzerent. Žádné části textu nebo fotografií nesmí být používány, kopírovány nebo jinak šířeny v jakékoliv formě či jakýmkoliv způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

RNDr. Hana Pokorná,
ředitelka EKO GYMNAZIA Praha o.p.s.

Hana Pokorná: Časopis AGE je výjimečný projekt

„Celý život pracuji mezi mladými lidmi a snažím se je vést k vnímání potřeb druhých, k toleranci a úctě ke starším, k jejich znalostem, životním zkušenostem a moudrosti. Dříve byly mnohem běžnější společné domácnosti prarodičů, rodičů a dětí. Tam vznikaly přirozené mezigenerační vztahy, které obohacovaly všechny zúčastněné. Dnes je tomu poněkud jinak, a proto je časopis AGE management tak potřebný. Velmi si vážím toho, že můžeme s tímto časopisem spolupracovat, a děkujeme za to, že nám pomáhá vytvářet i posilovat hezké vztahy mezi generacemi.“

Ing. Hana Pavlišťová působí od roku 2005 na pozici výkonné ředitelky a jednatelky České informační agentury. Předtím zastávala řadu vedoucích pozic v České spořitelně a Bayerische Landesbank (dnes LBBW). Angažuje se také jako dobrovolnice pro Czech Special Olympics. Je čestnou členkou Česko-německé obchodní komory, v níž působila šest let v představenstvu, a byla také první a zatím jedinou ženou ve funkci viceprezidentky.

Hana Pavlišťová: Těším se na každé nové vydání

„S časopisem AGE management jsem se poprvé setkala na počátku roku 2013 a s velkým zájmem jsem si přečetla všechny články od začátku do konce. Od té doby se těším na každé nové vydání. Postrádám u většiny mladých lidí mezigenerační toleranci, neustále se setkávám s neúctou ke stáří. Přitom je stárnutí přirozená věc a týká se nás všech. Je proto skvělé, že existuje časopis, který se věnuje i těmto tématům, hledá a také nabízí příklady aktivního stárnutí i mezigeneračního soužití.“

0 digitálně narozených

„Koukni, tady je jasně vidět, že je to kluk,“ ukazuje mi šťastný tatínek malinkatý snímek z ultrazvuku ve svém mobilu. „Jo jo, gratuluju, to je skvělé,“ odpovídám a zbaběle nepříznám, že na tom pididispleji nerozpoznám vůbec nic. A kamarád nadšeně listuje přístrojem a přidává další oslňující obrázky. To už je na mně asi vidět, že nic nevidím, a tak chápavě dodává: „No nevádí, všechno jsme dali na Facebook, tak se pak na to v klidu mrkni. Jsou tam i fotky mojí ženy s bříškem, to víš, teď je to strašně in. Můžeš nám tam k tomu něco připsat,“ dodává.

„Nejsem na Facebooku,“ přiznávám se statečně tomuto matadorovi sociálních sítí. „Nejsi, a proč? Neumíš to? Vždyť to nic není. Chceš to nastavit?“ „Ne, děkuji, jsi hodný, ale já nechci být na Facebooku.“ Hrobové ticho trvá celou věčnost. „Ne? A jak to můžeš vydržet? V dnešní době... No nic, tak já ti pár fotek pošlu na mail,“ loučí se s předstíraným pochopením.

Bylo to zhruba před třemi lety. Ani z legrace bych se tenkrát nezeptala, co když budou mít nakonec holku, když digitálně už se jim narodil kluk. Ale napadlo mě to. Vždyť bych nakonec malovala čerta na zeď. S mohutnou facebookovou fanfárou přišel na svět Dominik. A jako dítě digitálně zrozené byl také patřičně digitálně zdatný, což jeho rodiče s láskou podporovali. Triviální dovednosti, jako je třeba zapnutí televize a DVD, doplnil zhruba v roce docela slušným výkonem na tabletu. Z mého pohledu je nyní přeborníkem počítačových her pro batolata. Bodejť by ne, vždyť to trénuje doslova každou volnou chvilku. K velké úlevě své maminky, která si mezitím stihne uklidit nebo třeba v klidu jen tak zkouknout seriál a vypít kafe.

Fotek na Facebooku samozřejmě přibýlo a kamarád se nedávno zmínil, jak se těší, až malému založí jeho vlastní facebookovou stránku.

„Čím dřív, tím líp. Dovedeš si představit, kolik bude mít časem kamarádů? To už my nikdy nedoženeme, začali jsme pozdě,“ povzdychl si. Abych řekla pravdu, představit si to nedovedu. Přeju Dominikovi, aby měl kamarádů hodně. A hlavně – nejen virtuálních.

Vám přeji mnoho nedigitálních letních zážitků.

Jana Jenšíková

P. S. Podle výzkumu společnosti AVG se nejméně čtvrtina dnešních dětí digitálně narodí ještě předtím, než skutečně spatří světlo světa. Svou on-line existenci nemají šanci ovlivnit. Myslíte, že se to všem z nich bude s přibývajícím věkem líbit?

Doporučení pro rodiče sdílející na internetu informace o svých dětech:

- *Dbejte na nastavení svého soukromí na sociálních sítích.*
- *Vždy se zamyslete nad následky, které by mohly vámi sdílené obsahy mít v budoucnu – budou fotky stále humorné, i když bude vašemu dítěti deset nebo sedmáct let?*
- *Nastavte si službu Upozornění Google se jménem vašeho dítěte, která vám bude posílat e-maily s nejnovějšími výsledky vyhledávání. Tak se ujistíte, že se na internetu nešíří nechtěné informace o vašem potomkovi.*
- *S rostoucím věkem svého dítěte mějte kontrolu nad jeho on-line aktivitami. Přehled o tom, co na internetu dělá, vám poskytne například služba AVG Family Safety.*

Zdroj: AVG

EPIŠTOLY

Škola, základ života

„Obec jest každého ohrada, kdož ju tupí, minulať jej rada. Ztratě obec, neufaj do hrada...“ říká kněžna Libuše ve staročeské kronice takřečeného Dalimila, jejíž skutečný autor zřejmě už provždy zůstane neznámý.

Obec je základním
kamenem
a školou
demokracie.
Bez obce není
skutečný život,
jen pozvolné
umírání.

Ani se tomu věřit nechce, leč je to tak: pokud záhadná kronika opravdu vznikla někdy kolem roku 1314, jak usuzují historici, pak by i oněm prorockým větám letos mohlo být rovných sedm set let! Dokladem, jak čas letí, je mi ostatně i nezvratná skutečnost, že od chvíle, kdy jsem je na gymnáziu poprvé uslyšel, uplynulo už víc než šedesát let!

Naše znamenitá češtinářka nás nenutila, abychom se je učili zpaměti. Jen nám je přeříkala. Zvolna, s důrazem na každé

slovo. „Nejsou to úžasné, stále platné myšlenky?“ zeptala se. A po kratičkém odmítnutí dodala, co tehdy (psal se rok 1953) určitě nestálo v osnovách: „Obec je základním kamenem a školou demokracie. Bez obce není skutečný život, jen pozvolné umírání.“

Učila také latinu, pročť jsme jí s tradiční štuďáčkou prostořekostí říkali Lacbába. Teprve mnohem později jsme – alespoň někteří z nás – plně pochopili, co ta statečná dáma sem tam riskovala. Kdykoli na ni vzpomenu, hluboce se skláním před její památkou.

Obec jest každého ohrada... Ta i následující údajná Libušina slova se mi tehdy už svou archaickou dikcí navždy vryla do paměti.

Znovu se mi vybaví pokaždé, kdykoli si vzpomenu na vesničku, kde lišky dávají dobrou noc; vísku tak malou a nevýznamnou, že její jméno objevíte jen na nejpodrobnějších mapách – a na rozcestníku před odbočkou z okresní silnice, která pak už dál nevede. Netvrdím, že její příběh je charakteristický, chci jej vyprávět pro výstrahu.

Kolik tam žilo lidí, když jsem mezi ně před nějakými pětacírceti lety zavítal poprvé? Dvě stovky? Možná o něco méně, snad o maličko více, co na tom dnes sejde. Ale měli tenkrát svou mateřinku, základní školu (byť pouze

jednotřídku pro první stupeň) a na radnici, ve které jedno odpoledne v týdnu ordinoval obvodní lékař, dokonce obecní knihovnu.

Jednoho zlého dne ve čtyřicet kilometru vzdáleném okresním městě kdosi znalecky usoudil, že už to tak dál nejde – udržovat takovou obec přece není ani trochu racionální!

V časech, které poroučely větru a dešti, se to tak někomu mohlo jevit; vždyť tehdy u žádné obce přece nešlo o samosprávu, ale jen o prodlouženou ruku tvrdě centralizované státní moci. Jaképak štráchy – vesničku šoupli pod kuratelou sousední větší obce. Na mapě žádný problém. Ve skutečnosti to jsou poctivé čtyři kilometry. A přes les, ve kterém to v zimě na serpentinové silničce občas šeredně klouže! Ale to už teď byl – včetně po čertech řídkého jízdního řádu autobusu a nákladů cestování – problém pouze pro nešťastné obyvatele smolné vesničky. Když radnice vzala zaslé, usoudili: „No, chytré to zrovna není – ale nějak bylo, nějak bude. Holt si občas na obec zajedeme pod kopec.“ Knihovnu stejně vedl řídící ze školy, tak mu ji tam jednoduše odstěhovali. Alespoň ji bude mít pěkně po ruce, říkali.

Po nějakém čase se ze vsi bez obce nejprve vypařila školka. Ubývalo v ní dětí, takže i ona přestala být racionální. Co je v její budově dnes? Nic, stejně jako v bývalé radnici. Pustnou jedna jako druhá.

A mělo být ještě hůře: po nějakém čase došlo i na školu! Zase ta písnička: málo dětí. A potom: jednotřídky, to už je minulost. (Tak pravila vrchnost.) Ve škole za lesem lze zajistit kvalitnější výuku!

To nepochybně ano. Ale zase až tak zlé to v jednotřídce nebylo. S podobnou jsem si ostatně kdysi udělal zajímavou osobní zkušenost – a nevzpomínám na ni ve zlém. Po náletu na Prahu nás otec odvezl na chatu; bylo to pět stanic předměstským vláčkem, takže odtamtud mohl dojíždět do zaměstnání. Já jsem se, kluk křtěný Vltavou, na pár posledních válečných týdnů proměnil v žáka vesnické jednotřídky.

Zkušený a energický pan řídící tam dával hotové koncerty. Třeba prvňáčky hned pod stupínkem nechal něco opisovat, druháci mezitím kreslili, s námi třetáky si stříhl malý diktát a ani habání v poslední škamně neměli čas se nudit. Fungovalo to! A on, vždy dobře naladěný, při tom neu-

stále stačil promlouvat se všemi a ke všem! Také tenhle nepochybně velice zdatný a obětavý pedagog nádvkem vedl veřejnou knihovnu, i on byl pro celou obec hotovým požehnáním: tady pomohl napsat dopis na úřad, tam doporučil, ať s těmi námluvami raději zatím brzdí; ještě nedávno učil příští nevěstu i ženicha a tušil, že tohle manželství by nemuselo dělat dobrotu. A když obcí táhla jednotka wehrmachtu, vyjednával s jejím velitelem. Plynulou němčinou, nicméně bez přehnaného respektu.

Ve více, o které tu původně byla řeč, začalo po zániku školky a zejména školy povážlivě ubývat rodin s malými dětmi. Čemu se divit? Vždyť i ti nejmenší museli od prvních dnů do té své kašičky dojíždět! Pravda, autobus to zvládl zhruba za pět minut. Jenomže vyjížděl už před sedmou a ti špuntí, když neměli vyrazit do školy na lačno, museli vstávat nejpozději v šest – aby si tam dole hodinu zíváním krátili čas, než začne vyučování. Některé dny se vrátili až v půl páté. V zimě to bylo za tmy z domova, za tmy zpátky domů. A pokud některé holčičce nebo kloučkovi autobus ráno ujel a po ruce nebyl nikdo, kdo by je do školy odvezl autem, prostě toho dne chyběli. A chodí to tak stále, jen těch dětí zbyla už pouze hrstka.

Přitom stačilo nechtít za každou cenu ušetřit jeden učitelský plat... Jenže u nás se někdy šetřilo a šetří, ať to stojí, co to stojí. Víte, co by o takových úsporách řekl hostinský Palivec?

Školka, škola, knihovna – najednou bylo všechno to tam. A po nějakém čase došlo i na obchod. To už hluboko v éře, ve které prý všechno řeší neviditelná ruka trhu. Řeší, co by ne – jen začasť všelijak... Když se rozpouštěla Jednota, prodala svou prodejnu (kterou si ale místní lidé postavili svépomocí) jakémusi podnikateli. Opomněla přitom stavbu zatížit věčným břemenem, že tam musí být zachován obchod se základními životními potřebami. Takže ani tam teď není vůbec nic kromě pavučin.

Vesnička bez obecních pravomocí a bez školy uprostřed většinou neudržovaných lesů a šmahem neobdělávaných polí pomalu ale jistě vymírá. Ze všech někdejších míst pospolitého života v ní zbyla jen hospoda. K dokonání díla zkázy už chybí snad jen herna...

Miloslav Jenšík

Foto: Thinkstock a archiv autora

Mgr. Miloslav Jenšík (1936), publicista a spisovatel, vystudoval Filozofickou fakultu a postgraduální kurz Fakulty žurnalistiky UK v Praze. Je autorem řady knih z historie druhé světové války a historie českého sportu. Jeho práce byly oceněny roku 2012 Cenou Egona Ervína Kische a roku 2013 Prémii Miroslava Ivanova, udělovanými Kruhem autorů literatury faktu. A je také novinářsky nejzkušenějším členem redakčního týmu časopisu AGE.

U nás se někdy šetřilo a šetří, ať to stojí, co to stojí. Víte, co by o takových úsporách řekl hostinský Palivec?

Nahradí malé obrazovky velké aktovky?

Dodnes
platí, že
nejdůležitější
je učitel.
Vzdělaný
a odhodlaný.

Ať se nám to líbí, nebo ne, vládne nám svět informačních technologií. Dříve narození se s touto nevyhnutelností vypořádávají různě, mladí jsou tím někdy až příliš posedlí. Je zřejmé, že stranou nezůstává ani škola. Obstojí ta, která nabídne něco, co na internetu nenajdete – třeba smysluplnou práci v prima kolektivu nebo inspirativní a citlivé učitelské osobnosti.

V centru zájmu tablet

Novinkou, o které se ve vzdělávacích institucích čím dál častěji hovoří, jsou tablety. Pro laiky cosi mezi přenosným počítačem a chytrým mobilem. Zaslíbení ovšem vědí, že je to zdroj takřka všeho. Od textů, hudby, filmů a fotografií až po telefonování a brouzdání po informačních sociálních sítích. S vestavěnými mikrofony, reproduktory a kamerami. Patří však skutečně do školních škamen? Není to spíš

prostředek, jak děti třeba někdy dost podivnými hrami na obrazovce odvést od výuky?

Odpověď je, zdálo by se, jednoduchá. Komenského škola hrou je přece prostředek, jak vše správně nasměrovat. Ovšem dodnes platí, že nejdůležitější je učitel. Vzělaný a odhodlaný. Odhodlaný shodnout se s tím malým přístrojem, který je skutečně dnes na vrcholu mládežnické elektroniky. A hlavně důsledně dbát na to, aby si s tím děti jen nehrály. Když, tak až o přestávce.

Aby to nebyla jen hračka

Popularity dosáhl tablet svou malou hmotností i rozměry. Přitom je (pokud nemusíme příliš šetřit na pořizovací ceně) neskutečně výkonný. Umí se bránou Wi-Fi připojit na internetovou síť, zavolat jako mobil, přehrát nejen písničky, ale i filmy. Díky své paměti a operačnímu systému má možnost jednoduše vstřebat a zobrazit data z vnějších nosičů. Je proto skutečně vševědoucí. Ale o tom to je. Čím naplnit ty vnější zdroje, aby nešlo jen o hry, ale aby byly skutečně prospěšné pro zdokonalování znalostí dětí, pro jejich umění s daty nakládat?

Zeptali jsme se několika renomovaných nakladatelů učebnic, skript a podobných textů. Jejich odpovědi se blížily spíš slibům nebo reklamním sloganům. Ano, elektronických učebnic, jež by ulehčily tíhu, kterou teď v podobě papírových učebnic nosí děti a studenti do školy, už pár vzniklo. Jde však většinou jen o naskenované stránky, které nedovolí tabletu využít všechny jeho možnosti. Chybí většinou to, čemu se říká předmětová řada učebnic. Jinými slovy, pokud si můžete stáhnout třeba matematiku pro čtvrtý ročník a pracovat s ní na obrazovce, musí následovat i elektronické matematiky pro ročníky vyšší. A dále. Pokud není možnost využít při výuce pomocí těchto učebnic v plné míře rychle a odborně i mezipředmětových vztahů, úkolů pro vyzkoušení, čímž by se dalo

jednoduše a rychle zjistit, jak se podařilo získané vědomosti zachytit a použít v praxi, pak je to málo.

Příklad? Zeměpis musí být na monitoru doplněn obrázky, mapami, které se rychle načtou, videem lijáku v deštném pralese či ničícího tornáda. Dějepis by třeba neměl postrádat ukázky z divadelních her od Hamleta až po Fildovačku a z dnešních muzikálů, těch o Ježíšovi či Johance. A tak by se dalo pokračovat od předmětu k předmětu, vlastně ke všem, tedy od výtvarky přes geometrii až k hudebce.

Na tom se učitelé shodnou a je třeba říct, že jakkoli jsou profesně veřejností poněkud podceňováni, většinou by se s tím vyrovnali. Obzvlášť kdyby se našli kvalitní autoři učebnic a metodik výuky na elektronickém nosiči. To je prý zatím dost velký problém. Aby bylo správné takové učebnice využívat při výuce, měly by dostat od nejvyššího školského úřadu, tedy ministerstva, takzvanou schvalovací doložku. Ovšem (bez laciných poznámek na vrchnost) rozumí tam tomu schvalující úředník? A bude mít tablet, nebo jen podepíše jakýsi papírový posudek? Pak se ještě musí ohlídat, jestli se nám kdosi do těch tabletů nenaboural. Nikdo nechce malovat čerta na zeď, ale když kvůli prověřce musíte vyklidit školu před údajným bombovým útokem, jistě si počítačová mládež dokáže pohrát s daty, která s chutí v tabletech celé škole, pokud nejsou tvrdě zabezpečena, přetvoří, zamotá, smaže a prozradí.

Čím naplnit ty
vnější zdroje,
aby nešlo jen
o hry, ale aby
byly skutečně
prospěšné pro
zdokonalování
znalostí dětí,
pro jejich
umění s daty
nakládat?

Stejně jako ta zmíněná učebnice matematiky byla jednotná pro všechny, ani tablet by neměl způsobit sociální rozdíly mezi dětmi, a tím jejich rivalitu.

Kdo nemá tablet, není socka

Kdo ty tablety dětem koupí? Kvalitní výkonný neseženete, jak se říká, za korunu. Nejde o žádné závratné sumy, ale přece jen při dvou žácích v rodině by se musel Ježíšek trochu ukázat. Nebo by osvětlení zřizovatelé, tedy obce a kraje, dali školám od státu finance na nákup techniky a jejího chytrého naplnění učební látkou?

Na některých základních školách, především soukromých, se na tom ve spolupráci s rodiči už úspěšně zapracovalo. Ale ať se to komu líbí či ne, stejně jako ta zmíněná učebnice matematiky byla jednotná pro všechny, ani tablet by neměl způsobit sociální rozdíly mezi dětmi, a tím jejich rivalitu. Vždyť už ten starý, chytrý či ještě chytrější mobil naše robátka pečlivě vyhodnocují. Kdo není in a nemá značkové džíny s kapsičkou pro tenoučký telefoněk, nemůže se mnou kamarádit. A pozor! Učitelé také nemohou zůstat se svou technikou v době pravěké. Jednak by žákům byli pro smích a pak – když se s tou technikou člověk jakéhokoli věku jen nevytahuje, může mu skutečně být k užítku. To potvrdí školy, kde jsou samozřejmě kvalitní počítačové učebny, interaktivní tabule, kamery bezpečnostního systému a aktualizované webové stránky.

Pokud by se skutečně tablety kupovaly pro školy hromadně, jejich výrobci by si mohli přijít na slušné peníze a určitě by nabídli i nějakou „výchovně vzdělávací“, a tedy „rozumnou“ cenu. Slušný výdělek bychom určitě přáli hlavně chráněným dílnám, v nichž zdravotně postižení už dnes vyrábějí pro tablety zajímavé oblečky. Určitě by tam uměli udělat ve svých dílech rozdíl ne cenový, ale podle věku uživatele. Samozřejmě jiný pro dívky a jiný pro chlapce, důstojný pro paní učitelku.

Svět obrýlených dětí

Navštívili jsme i optiky. Je přece známo, že už dnes čtení papírových stránek (obzvláště komiksů v noci s baterkou pod peřinou) kazí oči. Pokud by místo aktovek žáci nosili do školy na zádech tablety, zírali by prakticky celý den na obrazovku. Od výuky přes domácí úkoly a dobrodružné knihy až po večerňáček. Na to jsou prý brýle určené k počítači a televizi. Oční lékař oči změří, zjistí, jak se vypořádávají s dálkou i blízkostí, a předepíše recept. Buď jako prevenci nebo léčbu oční vady. Pojišťovny prý přispějí. Je trochu komická představa učebny plné brýlatých dětí a paní učitelky, ale něco to do sebe má. Však se děti odpole dne a přes víkend mohou prohánět na kole v zeleni. Taky jsme si zvykli, že všechny mají přílbu.

Uvidíme, zda se z malé hračky stane velká a šikovná školní pomůcka. Jen ne sedět u toho celý den s peckovými sluchátky v uších a připojeným joystickem střílet po nepříteli z kosmu. O dopisování s cizím pánem ani nemluvě. Ale to se dá zablokovat. Ovšem vzdát se dobrých elektronických pomocníků by bylo škoda. Nakonec, jejich využití můžeme mít všichni pevně v rukou.

Připravil: Jiří Frey
Foto: Thinkstock

České děti nejvíce ohroženy kyberšikanou z celé EU

Nedávný průzkum společnosti AVG Technologies, kterého se zúčastnilo přes tisíc rodin z USA, Kanady a Velké Británie (tamní situace je však v daném ohledu srovnatelná s ČR), přinesl alarmující zjištění. Celkem 64 procent dotazovaných rodičů s dětmi mladšími sedmi let nechává své děti používat internet i tehdy, když nejsou ve stejné místnosti. Toto číslo je o to znepokojivější, uvážíme-li, že chytrá zařízení se nacházejí na vrcholu dětských seznamů vánočních dárků.

Určitým řešením této situace může být používání nástrojů rodičovské kontroly. Využívá ji však méně než polovina rodičů, a to i navzdory tomu, že jsou v určité formě již běžnou základní součástí nových operačních systémů. Jednoduše a zdarma lze získat další nástroje pro hlídání soukromí celé rodiny na internetu a sociálních sítích (například AVG PrivacyFix). Pouze 26 procent rodičů pak aktuálně používá nějaký druh uzamknutého profilu či dětského prostoru (jako například Club Penguin) na zařízeních svých dětí, ačkoli celých 86 procent o těchto možnostech prokazatelně ví.

Pozitivní je, že rodiče už alespoň začínají brát téma internetové bezpečnosti vážněji. Mnoho z nich aktivně vyhledává konzultaci ohledně používání chytrých telefonů či tabletů již v nákupní fázi a zapojuje se do prvotního nastavování. Ze všech dotázaných 95 procent uvedlo, že mluvili nebo se chystají mluvit se svými dětmi o bezpečí na internetu.

Máme zodpovědnost za bezpečnost a soukromí svých dětí

Už v takto mladém věku totiž můžeme u dětí vidět náznaky nevhodného chování, které může vést ke kyberšikaně dokonce i v kontrolovaném prostředí dětských webů, v nichž se pohybují mezi svými vrstevníky. A odtud je už jen krůček k daleko větší

otevřené síti, například Facebooku, který je v tomto ohledu podstatně nebezpečnější. Česká republika byla v nedávném průzkumu EU Kids Online vyhodnocena jako země s dětmi nejvíce ohroženými kyberšikanou ze všech zemí Evropské unie.

„Rodiče si nemohou dovolit zůstat lhostejní ke kyberšikaně, jelikož děti v raném věku nejsou emocionálně vybaveny na to, aby mohly čelit všem zážitkům na internetu jako dospělí. Pokud rodiče svým dětem

Děti přicházejí na tento svět s fanfárou aktivit svých rodičů na sociálních sítích.

poskytnou přístup k internetu připojeným zařízením (tj. telefony, tablety, herními konzolemi apod.), musejí také převzít zodpovědnost za jejich bezpečnost a zachovávání soukromí," dodává bezpečnostní expert Tony Anscombe ze společnosti AVG.

Některé děti zvládají tablet, ale neumějí si zavázat tkaničku

V posledních letech také notně přibývá stížností pedagogů v mateřských a základních školách na klesající základní dovednosti dětí. Mají problémy se samostatně obléci, obout, snižuje se úroveň jemné motoriky. Při zápisech do základních škol mají děti na některých z nich za úkol zavázat tkaničku. Pro mnoho se to ukazuje jako neřešitelný problém. „Z více než dvaceti dětí, které dorazily k zápisu, uměly udělat funkční kličku na tkaničce jen dvě," popisuje stav Lenka Malá, učitelka na jedné z jihočeských škol. Stoupá ale úroveň specializovaných dovedností. Děti umějí anglická slova, vyrobit hrneček nebo zacházet s internetem, tablety a chytrými telefony. Tento trend potvrdila i studie Digital Diaries společnosti AVG mezi více než 6000 matkami v 10 zemích včetně Česka. Tradiční přelomové okamžiky v životě dětí, jako například první jízda na kole, jsou předstihovány digitálními dovednostmi, třeba používáním chytrého telefonu nebo spuštěním internetového prohlížeče.

Již od několika měsíců věku jsou utišovány pomocí digitálních zařízení, a o světě kolem sebe se tak dozvídají doslova z displeje. Zda se však rodiče zamýšlejí nad tím, co v dlouhodobém i krátkodobém horizontu znamená výchova dětí v těchto podmínkách, není už tak jednoznačné.

Zachováme si zdravý rozum?

Nepochybně v tomto ohledu hraje svou roli celková životní úroveň a zakořeněné sociálně-kulturní zvyklosti. Kupříkladu studie Digital Diaries přinesla zajímavé zjištění, že čeští respondenti považují mobilní technologie za přínosné pro raný vývoj dětí zdaleka nejméně ze všech zúčastněných (13 %). Naopak nejvíce věří v přínos mobilních technologií rodiče ze Spojených států (47 %). Bez ohledu na demografickou rozdílnost je jisté, že toto číslo časem dále poroste, a nezbývá než doufat, že s ním vzroste i podíl rodičů digitálně zodpovědných.

*Ze zdrojů AVG zpracovala Věra Vortelová
Foto: Thinkstock*

Studie Digital Diaries

0–2 roky:

„Sharenting“ vítězí nad soukromím

Stále více rodičů dopřává potomkům digitální otisk dřív, než se naučí chodit nebo i než se vůbec narodí.

- Tzv. sharenting, tj. sdílení pokroku dětí rodiči na sociálních sítích, je většinou určen přátelům a širší rodině (80 %).
- 83 % matek někdy nahrálo obrázky svých dětí na internet. V České republice se nejvíce nahrávají fotky novorozenců (32 %) a z toho většinu fotografií (54 %) tvoří obrázky dětí do 6 měsíců věku. Snímky z ultrazvuku tvoří zhruba 30 procent.
- 7 % rodičů vytvořilo svému dítěti v batolecím stadiu profil na sociálních sítích.

3–5 let:

Raději tablet než koloběžku?

Dovednosti spojené s technologiemi převažují nad praktickými dovednostmi.

- 57 % dětí ovládá nejméně jednu aplikaci na chytrém telefonu či tabletu – nárůst o 38 % za poslední 3 roky.
- 90 % českých rodičů svým dětem nezaregistrovalo e-mailovou adresu.
- Více dětí dokáže hrát jednodušší počítačovou hru (67 %), než kolik jich zvládne zavázat si tkaničky (21 %) nebo plavat (23 %).

6–9 let:

Mazání hranice mezi skutečným a virtuálním světem

Ve věku 6 až 9 let je internet hluboce zakořeněn v životech dětí.

- 90 % českých dětí používá internet.
- 48 % českých dětí využívá virtuální prostředí pro děti, 26 % dětí stejného věku má e-mailovou adresu a 14 % jich je na Facebooku.
- 78 % dětí používá internet méně než 5 hodin za týden; 8 % jej využívá více než deset hodin za týden.
- 45 % rodičů používá softwarovou rodičovskou kontrolu a 50 % ji vůbec nezná.
- 7 % rodičů potvrzuje, že jejich dítě na internetu někdo provokoval, 5 % o ničem takovém neví.
- 81 % rodičů potvrdilo, že se v minulém roce jejich dítě nesetkalo s agresivním nebo nepříjemným chováním na internetu, ačkoliv 17 % přiznalo, že znají přinejmenším jednoho kamaráda svého dítěte, který se s takovým chováním setkal.

NADACE ARCHA CHANTAL POMÁHÁME DĚTEM

ZVLÁDAT NÁROČNÝ POBYT V NEMOCNICÍCH

číslo bankovního účtu: 27-9427940297/0100

www.archa-chantal.cz

*POMÁHÁME
LIDEM ŽÍT*

Již 19 let.

Nadace
EURONISA

www.euronisa.cz

To
nejdůležitější,
co kdy
uděláte, je
vždy teprve
před vámi.

Nakladatelství Management Press připravilo a nedávno ve spolupráci se společností FC Czech uvedlo na knižní trh český překlad 3. rozšířeného – jubilejního vydání této Coveyho zásadní knihy. Kromě dalších materiálů publikace nově obsahuje také syntézu Coveyho myšlenek, které jeho děti daly podobu jakéhosi „posledního rozhovoru s dr. Coveyem“. Z něj je vybrána i naše krátká ukázka.

Prožít život v nekončícím crescendo

Poslední rozhovor se Stephenem R. Coveym

V naší redakci si zakládáme na tom, že publikujeme výhradně původní autorské články. V tomto případě ovšem rádi uděláme výjimku. Rozhovor se Stephenem R. Coveym by se nám už udělat nepodařilo. Tento výjimečný člověk a autor knih, které změnily život milionům na celém světě, už bohužel není více než rok mezi námi. V roce 2012, kdy odešel, byl považován za jednoho z nejvlivnějších lidí na světě a kniha 7 návyků skutečně efektivních lidí za nejvýznamnější publikaci v oblasti sebezdokonalování za poslední století.

Co se změnilo od doby, kdy poprvé vyšla kniha 7 návyků?

Změnila se povaha změn samých. Přicházejí a uskutečňují se rychleji, než jsme si kdy dokázali představit. Vypadá to, jako by se každou hodinu odehrála další, nová technologická revoluce. Zápolíme a potýkáme se s nejistotami v ekonomické sféře. Globální mocenské vztahy se dramaticky a doslova přes noc mění. Valná část světa trpí důsledky terorismu, a to jak doslova, tak v psychické rovině. Radikální proměnou prošly i životy každého z nás. Životní tempo se zvýšilo natolik, že nemá daleko k rychlosti světla. Práce zasahuje do našich životů dvacet čtyři hodin denně, sedm dní v týdnu. Zvykli jsme si snažit se dosahovat více s menšími zdroji – dnes ale mnozí z nás jdou ještě dál a pokoušejí se dělat všechno najednou.

Jedna věc se ale přesto nezměnila a nikdy se ani nezmění. Touto jedinou věcí, na niž se můžete vždy spolehnout, jsou nadčasové, univerzálně platné principy. Tyto principy nepodléhají změnám, jsou platné vždy a všude. Principy, jako jsou férovost, čestnost, respekt, vize, odpovědnost a iniciativa, určují průběh našich životů, stejně jako přírodní zákony (jako je například gravitace) předurčují důsledky, s nimiž musíme počítat v případě pádu z velké výšky.

Změna je náročná. Jak se mohu změnit?

Doporučuji dva postupy, jak změnit svůj život. První spočívá v tom, že se budete řídit hlasem svého svědomí. Velmi často hovořím o myšlence, že mezi podnětem (tím, co se nám stane) a odezvou na něj (tím, co uděláme) je prostor, v němž si můžeme svobodně volit, a že to, co v tomto prostoru uděláme, jak se zachováme, rozhoduje o našem růstu a štěstí. V tomto prostoru se nacházejí čtyři lidské vlohy – svědomí, představivost, sebeuvědomění a nezávislá vůle, přičemž svědomí je určující. Když v životě nenacházíme vnitřní pohodu, často je tomu tak proto, že nežijeme v souladu se svým svědomím a v hloubi svého nitra to víme.

Další skvělá otázka, kterou si můžete položit, zní: Co můj život ode mne momentálně vyžaduje? V klidu se pečlivě zamyslete. Možná se dostaví pocit, že postrádáte dostatečné zaměření a nesoustředíte se na to podstatné, a musíte proto mnohem pozorněji a pečlivěji zvažovat, jak trávíte svůj čas. Ať už to bude cokoli, skutečnost, že jde o změnu, jež je v souladu s hlasem vašeho svědomí, je zdrojem nemalé síly a moci, která vám umožní změny dotáhnout až do konce. Bez hlubokého přesvědčení nebudete mít sílu realizovat své cíle, až se tato realizace stane obtížnou.

Vaši nejdůležitější, finální myšlenkou je „prožít život v nikdy nekončícím crescendo“. Co tím chcete říci?

Znamená to, že to nejdůležitější, co kdy uděláte, je vždy teprve před vámi. Nikdy to není něco, za čím se můžete ohlédnout do minulosti. Měli byste stále prohlubovat odhodlání v tomto směru. Odchod do důchodu je zcela mylný koncept. Můžete odejít ze zaměstnání, ale nikdy byste neměli přestat realizovat smysluplné projekty a snažit se tím či oním způsobem přispívat druhým. „Crescendo“ je hudební termín. Znamená hrát se stále větším nasazením a hlasitostí, se vzrůstajícím úsilím a snahou.

Takže – prožijte život v neustále sílícím crescendo. Žít s touto představou je zcela zásadní. Bez ohledu na to, čeho jste až dosud dosáhli či nedosáhli, stále můžete něčím významným přispět. Nepodlehnete pokušení dívat se do zrcátka na to, co jste udělali, a namísto toho se s optimismem dívejte dopředu.

Připraveno ve spolupráci s nakladatelstvím Management Press.

Stephen R. Covey zemřel

16. července 2012 ve věku 79 let. V době svého skonu se s energií sobě vlastní věnoval práci na asi deseti různých literárních projektech. Do důchodu v obvyklém smyslu slova nikdy neodešel, žil naplno až do svých posledních dnů. Protože jeho myšlenky se stále rychleji šíří a prosazují po celém světě a transformují životy školáků, vedoucích pracovníků a „obyčejných lidí“ všude, kam se podíváte, jsme spolu s ním přesvědčeni, že to nejlepší, co mohl vykonat, teprve přijde.

Věk si
zatím moc
nepřipouštím.

Jiří Ježek jede prostě dál

První velké vítězství vybojoval cyklista Jiří Ježek v pětadvaceti, pět let po rozhodnutí začít s cyklistikou. Od té doby sbírá tituly nepřetržitě. Jak říká, je za tím spousta štěstí, náhod a nezištné pomoci bezpočtu lidí. Nejúspěšnější handicapovaný sportovec planety si své sportovní sny dávno stoprocentně splnil. Přestože je pořád k vidění někde na špici pelotonu, dnes připouští, že nemusí stále vyhrávat. Zkušený závodník s šestým smyslem pro strategii a s odvahou bojovat jede prostě dál.

Jirka se svou ženou Soňou
(vpravo) a Fan clubem
na Hrách v Pekingu v roce 2008
✓

Tvoje literární monografie vyšla před šesti lety. Dokážeš sám ocenit svoje tři největší vítězství, skvělé okamžiky, které jsi od té doby prožil? Patří k nim jistě Tour de France v roce 2013, kterou jsi srovnal se ziskem zlaté olympijské medaile...

Knihy Frajer končí v roce 2007, kdy jsem se stal potřeťtí mistrem světa. V rozšířeném vydání, a já bych ho dopsal strašně rád, nebude určitě chybět ani Tour de France „na vlastní kůži“, ta si určitě zaslouží jednu kapitolu. Jen nějak nemohu najít potřebný klid a čas, který práce na knížce vyžaduje. A další nádherné zážitky? Z Her v Pekingu 2008, kde jsem získal další dvě zlaté medaile, i úspěšný cyklus zakončený zlatem v Londýně 2012. Obrovská příležitost tohle všechno zažít!

Když jsme spolu začínali psát tvůj životopis, půjčil jsi mi knížku o Lanci Armstrongovi. Líbil se ti styl psaní, mluvili jsme o fair play. Mezitím se stalo hodně věcí.

Armstrongova první knížka se mi fakt líbila. Byl to nejen syrový popis života úspěšného profesionálního cyklisty, ale i úchvatně popsany příběh o překonání osudové rány v podobě smrtelné nemoci. Ti, kteří mě opravdu znají, vědí, že jsem nikdy nebyl fanouškem Lance Armstronga jako takového. Vždycky mi vadilo jeho až příliš arogantní vystupování na veřejnosti i v závodech. Chápu to, byl si asi příliš vědom svojí výjimečnosti, slávy a také peněz, které dokázal „nakumulovat“ pro sebe a svůj tým – kombinací obrovského sportovního úspěchu a umně zvládnuté hry na city okolo svého životního příběhu. Nepopírám jeho zásluhy o propagaci cyklistiky po celém světě a samozřejmě obdivuji jeho boj s rakovinou. Ale už tenkrát bylo pro mě všechno příliš „supermanské“. Asi nevěřím tomu, co je příliš dokonalé. Žádnou bublinu nelze nafukovat donekonečna. Konec obrovského fenoménu jménem Lance Armstrong je až příliš smutný.

Jak jsi na tom se slávou ty? Objevil ses v řadě reportáží, vyšel ti kalendář. Se sportovními úspěchy se obvykle otvírají dveře do společnosti, přichází potlesk, lichotky.

Rozhodně si nemyslím, že bych byl slavný. Je fajn, že mě lidé znají, že dokážou ohodnotit to, co dělám a jak to dělám. Ale jinak se tím snad nenechávám ovlivnit. Samozřejmě, že se občas při různých společenských příležitostech dostanu do kontaktu s tím, čemu se říká svět celebrit, ale já raději žiju v tom mém opravdovém. Máme s manželkou spoustu přátel, máme rodiče a sourozence, máme práci, která nás baví, a na to

všechno tak málo času! Přijde mi proto pitomé, abych svoji energii věnoval na nějaké pozlátko a falešnou hru na slávu a úspěch na každodenních akcích a večírcích.

Neodpustím si ještě otázku: co říkáš běžným kondičním cyklistům, které při svém tréninku jistě potkáváš? Cyklistika je u nás přece nejprovozovanějším sportem.

Samozřejmě, že je vnímám a mám radost. Z toho, že lidé chtějí sportovat v dobrém vybavení, že jezdí na kvalitních kolech. A velmi důležité je rozhodnutí většiny cyklistů, malých i velkých, konečně všude ochotně nosit ochranné helmy, třeba i jen po vesnici, když se jede na nákup.

Jak pracuješ na své kondici?

Ráno vstanu, cvičím asi dvacet minut, nasnídám se a jedu na trénink. Ten má různou dobu, podle toho, v jaké jsem právě tréninkové fázi, ale průměrně trvá od tří do šesti hodin. Když se vrátím z tréninku, jdu se najíst, pak třeba

^Maminka Vendulka
je na svého syna pyšná

**Rád přijmu
porážku
od někoho,
kdo je lepší.**

> Mistrovství světa v kanadském Québeku; na stupních vítězů spolu s rumunským závodníkem Eduardem Novakem a španělským soupeřem Robertem Alcaide

V čele všeho stojí Soňa, ta je mou nejsilnější oporou. Je za vším, čeho jsem ve sportu dosáhl.

Nerozluční: Jirka a Soňa

i hodinu spím. Někdy mám regeneraci, někdy druhou tréninkovou fázi. Večer se najím a jdu spát. A takhle se mi to monotónně „točí“ pořád, den za dnem. Ročně najedu 27 až 30 tisíc kilometrů.

Už řadu let jsi profesionální sportovec. Máš díář, kosmopolitní život, přelety s balením a vybalováním kol, další štace se stovkami kilometrů. Soustředění na různých koncích světa, abys trénoval v dobrých klimatických podmínkách. Pořád tě to baví?

Baví! Když jsem před deseti lety dostal od svých osobních sponzorů tu unikátní šanci stát se opravdu profesionálním sportovcem, strašně jsem si toho vážil. Řekl jsem si, že budu vždycky dělat sport a věci kolem něj na maximum, nejlíp, jak dokážu. Ten vděk a díky němu to nasazení mě drží dodnes. Kdo má ten luxus, že získá práci, která ho nesmírně baví, která mu přinesla úspěch, uznání, dovoluje mu trávit dny na slunci, cestovat, „sedřít se“ každý den k naprosté, ale příjemné únavě?

Často startuješ i mezi zdravými sportovci, a to velmi úspěšně. Co tě k tomu vede? A jsou pro tebe mezi oběma sportovními světy nějaké zásadní rozdíly?

Jsem závodník, profesionál. Musím tedy co nejvíc závodit. Kromě toho starty se „zdravými“ jsou pro mě tou nejlepší přípravou pro závody v rámci paralympijské cyklistiky. A nejen fyzicky. Dobře zvládnutý závod se „zdravými“ mě neuvěřitelně povzbudí. Mám za sebou pár vítězství a věř mi, že to pro mě je vždycky hodně emotivní!

Od začátku jsem chtěl hledat hranice, kam až se svým handicapem můžu v cyklistice zajít. Tohle je ten nejlepší způsob. V roce 2010 jsem dokonce dostal angažmá v zahraničním profesionálním celku a absolvoval spoustu závodů s mistry světa, s vítězi etap na Tour de France, s lidmi, které jsem dřív znal jen z televize. Samozřejmě, že v takových závodech nemůžu vyhrávat, ale jen dokončit je pro mě bývá vítězstvím. Dnes mám během roku tak 80 procent závodů právě se „zdravými“. Je to důležité i pro moje sponzory a fanoušky. V elitním pelotonu jsem jako jediný handicapovaný závodník samozřejmě víc vidět. Nevýhodou je, že většinou si sportovně ani neškrtnu. V paralympijské cyklistice naopak skoro každý závod musím bojovat o vítězství, což má zase úplně jiný náboj. Obě verze cyklistiky mě baví a беру je jako nerozdílnou součást své práce.

Kromě samotného závodění se snažíš propagovat aktivní život lidí s handicapem. Věnuješ se i různým dobročinným projektům a motivačním přednáškám. Podle čeho si vybíráš projekty, které podpoříš?

Nemám speciální klíč, volím podle citu. Mám pár projektů, které podporuji dlouhodobě, a k nim občas přidám něco jednorázového. Okruh je jasný, téma mi musí zapadat do toho, co dělám. Tedy sport handicapovaných, aktivní život lidí s handicapem, podpora znevýhodněných dětí a mládeže, zdravý životní styl, pozitivní příklady k následování a podpora a propagace sportu obecně. Motivační přednášky jsou něco jiného, tam si mě vybírají různé firmy nebo instituce, abych prostřednictvím svého životního příběhu a zkušeností našel paralelu mezi sportem a určitými situacemi v běžném životě dané firmy či instituce. Spolupráce na dobročinných

Jsi stále na špici mezi paralympijskými sportovci. Jak to s přibývajícím věkem zvládáš?

Věk si zatím moc nepřipouštím. Jasně, letos mi bude čtyřicet, ale zatím to nějak není znát. Tedy rozhodně ne tak, že bych dostal rozum... Věřím, že když se člověk o své tělo maximálně stará, dá se zvládnout profesionální sport i v tomhle věku na nejvyšší úrovni. Navíc mě strašně baví to, co dělám, a mám výhodu, že už nemusím nikomu nic dokazovat. Moc mi v tomhle pomohla zlatá medaile v Londýně a fakt, že jsem se stal historicky nejúspěšnějším ve svém oboru na celém světě. Teď mám čistou hlavu, víc dokázat už nikdy nemůžu. Přicházejí noví soupeři, jsou už často lepší než já, ale mně to nevadí. Rád přijmu porážku od někoho, kdo je lepší. Maximálně mě to může motivovat, abych ho příště znovu porazil a ukázal, kdo je tu pořád pánem...

Jiří Ježek (*1974), šestinásobný paralympijský vítěz a mistr světa, je současně nejúspěšnějším cyklistou paralympijské historie. Pro závodní cyklistiku se rozhodl ve dvaceti, po podkolenní amputaci nohy v důsledku autonehody. Sport handicapovaných bral původně jen jako hobby ke svému zaměstnání. Po několika letech tvrdého tréninku se dostal na absolutní vrchol ve své kategorii. Jeho jméno se nečekaně objevilo poprvé mezi vítězi na MS v Colorado Springs (1998), později zvítězil na Paralympijských hrách v Sydney 2000. V roce 2004 svou přípravu zprofesionalizoval, opustil zaměstnání a věnuje se cyklistice profesionálně. Získal další paralympijské medaile na POH v Athénách, Londýně i Pekingu. Pravidelně závodí se zdravými cyklisty a v roce 2013 mu byl umožněn start v časovce na slavné Tour de France. Věnuje se i různým dobročinným projektům a motivačním přednáškám. O svém životním příběhu napsal autobiografickou knihu Frajer (2008).

projektech a motivační přednášky mě opravdu baví. Zajímavým způsobem se tím můžu trochu odreagovat od každodenní sportovní rutiny. A samozřejmě doufám, že to má smysl i pro ty, kterých se to týká.

Ale nepůjde to donekonečna a jsem na to připravený. Zatím však zbraně neskládám a jsem odhodlaný se stále zlepšovat, hledat v sobě rezervy. Jen tak má pro mě smysl pokračovat v kariéře.

< Na Tour de France 2013 jako oficiální předjezdec časovky na 33 km >>

Starty se „zdravými“ jsou pro mě tou nejlepší přípravou pro závody v rámci paralympijské cyklistiky. A nejen fyzicky. Dobře zvládnutý závod se „zdravými“ mě neuvěřitelně povzbudí.

Tvůj minitým, to je hlavně Soňa, tvoje žena a manažerka v jedné osobě. A pak trenér Viktor Zapletal, sponzoři, rodina, nejbližší přátelé. Nakolik si vážíš svého pevného profesního i privátního zázemí?

Nemá asi cenu opakovat, že tihle lidé jsou pro mě to nejdůležitější. Jejich podpora a poté i případná radost z úspěchu je pro mě tou největší motivací. Kvůli nim stále toužím vyhrávat, dělat sport nejlíp, jak to jde. A samozřejmě i díky nim. V čele všeho stojí Soňa, ta je mou nejsilnější oporou. Je za vším, čeho jsem ve sportu dosáhl. A je za vším, co mně dělá život krásným.

Žiješ hodně aktivně, děláš všechno naplno. Říkáš, že kontrolka na tvém měřiči síly a energie je tvoje manželka. Jste sice dost sehraná dvojice, ale dokáže tě od hraniční námahy opravdu dostat?

Myslím, že si se Soňou nemáme co vyčítat. Jako moje manažerka má práce ještě asi víc než já. Navíc jako zpěvačka musí část své energie dávat i své kapele a lidem na koncertech. Jinak ale děláme všechno spolu. Pomáháme si navzájem. Vždycky

je jeden aktivnější a „táhne“ toho druhého. Když jsme unavení oba, tak se prostě někde na den dva zavřeme, nebereme telefony a odpočíváme. Jdeme spolu na pivo, koukáme na televizi, jdeme se jen tak projít. Ale takových dnů je málo. Nebyli jsme spolu na dovolené, ani nepamatuju. Odpočíváme tak nějak na střídačku. Ale asi nás to tak baví. Jde to, tak prostě jedeme!

Co tě čeká v druhé polovině roku a dál? Ty se přece vždycky díváš dopředu...

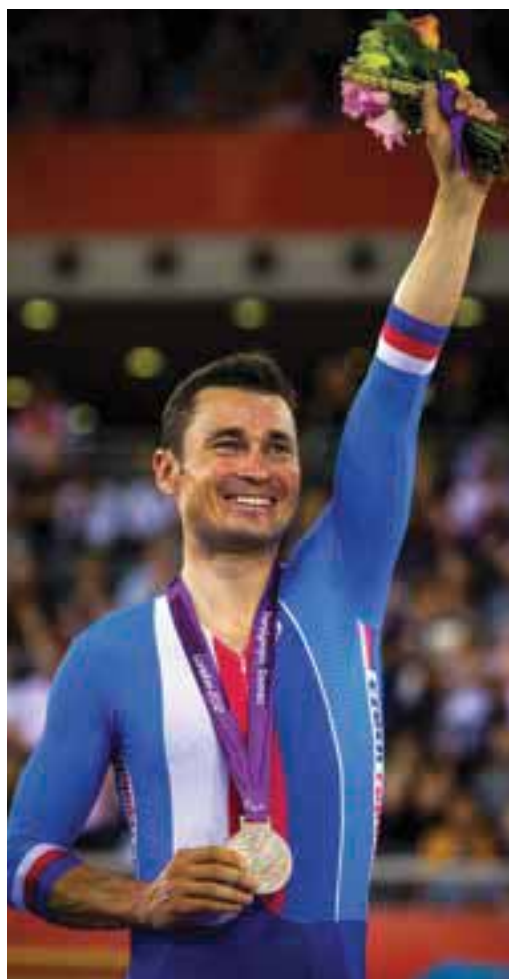
Letošní rok je hodně specifický. Největší sportovní vrchol jsem měl už na začátku dubna 2014 – mistrovství světa v dráhové cyklistice v mexickém Aguascalientes. Pět měsíců jsem se připravoval a tajně doufal v další významný a cenný kov. Nakonec se zadařilo skvěle! Výrazně jsem si zlepšil svůj osobní rekord a získal stříbrnou medaili! Je to obrovské povzbuzení, vím, že to pořád má smysl... V květnu začaly silniční závody jak se zdravými, tak mezi paralympioniky. Ale já mám to nejdůležitější z roku už teď za sebou, takže můžu závodit bez stresu a pro radost. Budu si vybírat s čistou hlavou, co a kdy pojedu. Pro svoje blízké, přátele a fanoušky. To je krásný pocit! No a budu pomalu myslet a připravovat se na další rok.

Tvoje motivace má své jméno: Rio 2016. Bude ti dvaadváctilet. Jak teď vypadá situace mezi tvými konkurenty, vrchol je hodně vyrovnaný. Prohlásil jsi, že pokud uvidíš, že nemáš šanci bojovat o medaili, tak aktivní sport opustíš. Nebudeš chtít jezdit kolem 15. místa. Stále to platí?

Platí. Říkal jsem, že teď už nic nemusím. Nemám v cyklistice žádné nesplněné cíle, naopak. Cyklistika mi přinesla mnohem víc, než jsem si troufal představit. Baví mě závodit, baví mě hledat možnosti, jak se ještě zlepšovat, pořád chci vyhrávat. Ale už to беру krok za krokem. Čekají mě důležité závody typu mistrovství světa? Fajn! Připravím se tak, jak to nejlíp dovedu. Ale že bych usínal s představami o Rio 2016, to ještě opravdu ne. Uvidíme. Noví soupeři jsou stále mladší, pravidla paralympijské cyklistiky se každý rok mění tak, že musím nastupovat proti stále „zdravějším“ závodníkům. Takže to zhodnotím opravdu až před Hrami v Rio. Buď budu mít pocit, že to má smysl a půjdu do toho naplno, nebo... Uvidíme.

Text: Michaela Zindelová

Foto: archiv Jiřího Ježka a Michal Červený

> Po vítězství na Paralympijských hrách v Londýně v roce 2012

Jejich život je mu vším

HELPPES[®]

Věděli jste, že na rozdíl od vodících psů, na jejichž výcvik stát přispívá až 350 000 Kč, je výcvik psů asistenčních a signálních odkázaný pouze na vaše dary? Psi vycvičení díky vaší pomoci pomáhají lidem s postižením každý den s oblékáním či nákupem, dokáží otevřít lednici, nebo dokonce i zavolat pomoc. Není proto divu, že pro člověka s handicapem je takový pes nepostradatelným pomocníkem.

www.helppes.cz

Jak můžete pomoci vy? Odešlete dárcovskou SMS ve tvaru DMS HELPPES na telefonní číslo 87 777. Cena DMS je 30 Kč. Helppes získá 28,50 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

*Podlehnete pokušení
a ponořte se s námi do světa čokolády*

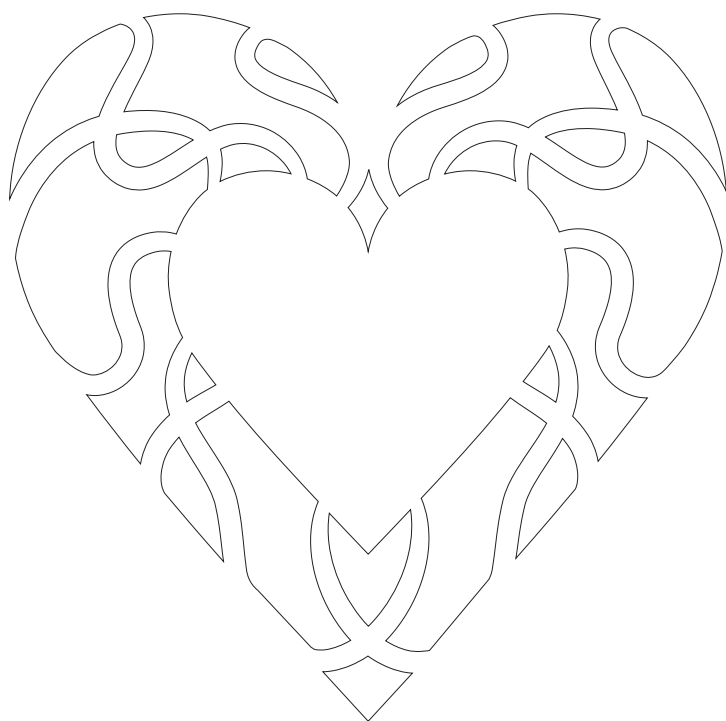

*Kvalita, jedinečnost a exkluzivita
jsou odrazem široké palety
čokoládových specialit vyráběných
podle tradičních receptur*

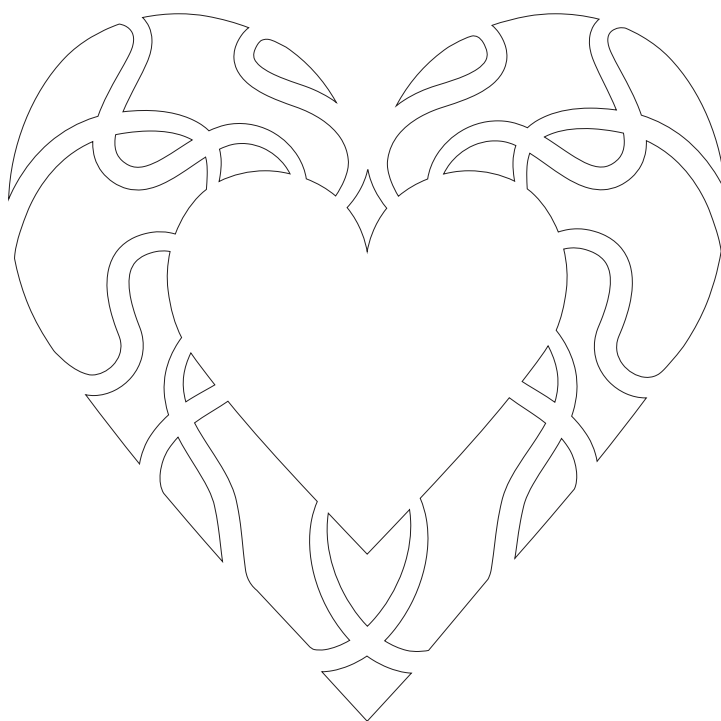
www.chocolates.cz

V příštím čísle vyhlásíme
soutěž pro dětské kolektivy

*Srdce
s láskou darované*

*Výtvarné a literární soutěže Srdce s láskou darované se mohou
zúčastnit dětské kolektivy z mateřských a základních škol,
domovů dětí, mateřských center a další, a to od 1. 9. do 15. 11. 2014.*

Ti nejlepší získají hodnotné ceny a zúčastní se slavnostního setkání
v pražském divadle Ypsilon, které nad soutěží převzalo záštitu.

Vyhlašují a pořádají

Záštitu

Mediální partner

Jedno z předních českých divadel

je tu s námi už 50 let!

A bude také u naší soutěže

Srdce s láskou darované.

Tvůrcem a zakladatelem Studia Ypsilon je Jan Schmid, režisér, výtvarník, spisovatel a herec. Rozhovor s ním přineseme v příštím vydání AGE. Ypsilonkou, jejíž tvorba se vyznačuje osobitým stylem a poetikou, prošla řada významných českých herců a i dnes jde o soubor vynikajících a velmi populárních osobností.

Do poroty soutěže či do slavnostního setkání vítězů se konkrétně zapojí:

Jan Schmid

Jiří Lábus

Jana Synková

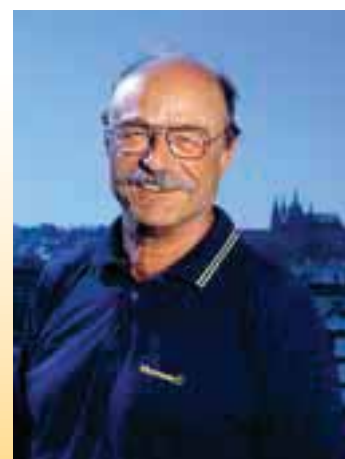
Martin Dejdar

Jan Jiráň

Marek Eben

Pavel Nový

Mimořádně
nadané děti
totiž často
nebývají
konformní,
sociálně zdatné
a obratné
v mezilidských
vztazích.

$IQ + EQ$
 $= \text{úspěch}$

Závěrečnou zkouškou je život sám

aneb Jak vychovat komplexní osobnost

Nadprůměrné vědomosti spolu s vysokým IQ mohou někdy spíše komplikovat běžný život. Nevěříte? Ví o tom své ředitelka Základní školy na náměstí Curieových v Praze Tereza Martínková. Její škola je jednou z mála, která se systematicky věnuje vzdělávání mimořádně nadaných žáků a jejich začleňování do kolektivu.

Jak poznáte intelektuálně vyspělejší děti?

Na první pohled je nepoznáme. Chodí k nám takřka z celé Prahy i středních Čech na doporučení pedagogicko-psychologické poradny a z iniciativy rodičů, kteří hledají školu, kde s jejich dítětem dokáží pracovat.

V čem se liší od svých vrstevníků?

Z vnitřní potřeby třeba od dvou či tří let čtou, píší a ještě před vstupem do základní školy ovládají matematické operace na úrovni dětí druhé nebo třetí třídy. Samostatně přijdou na principy násobení a dělení a zabývají se logickými úlohami. Jejich nadání však může mít mnoho podob.

Proč jste se rozhodli právě na tyto děti zaměřit?

Zvažovali jsme, čím bychom mohli být zvláštní a vybočit z mediánu. České školství se dlouhodobě přednostně věnuje dětem s poruchami učení a ty nadprůměrně nadané byly dlouho upozadovány. Sice si cestu většinou najdou samy, ale některé mohou ve vzdělávacím systému propadnout a pracovat pod svým výkonem. A navíc je pro ně z mnoha důvodů dobré, když jsou v kolektivu s ostatními dětmi, a získají tak sociální návyky.

Rozhodně nejsme elitářská škola pro děti s mimořádným nadáním, jen jsme pro ně vytvořili speciální výukový program. Ale ve většině předmětů jsou rozprostřeny ve své vrstevnické skupině. Abychom naplnili jejich zvýšené potřeby v kognitivní oblasti, vzdělávají je v první a druhé třídě v češtině a matematice učitelé specializovaní právě na práci s nadanými dětmi a ve třetí ještě v nauce o světě učitelé s aprobační pro druhý stupeň. Ostatní předměty a volnočasové aktivity absolvují se svou kmenovou třídou. Když se podíváte na hřiště, nepoznáte, které děti jsou nadanější. Stále zůstávají především dětmi.

Jste schopni vyhovět všem zájemcům?

Bohužel ne, do ročníku bereme patnáct mimořádně nadaných dětí, abychom je mohli rozprostrít do tříd běžných vrstevníků ideálně po pěti či šesti. Letos se jich hlásilo 45 a loni jich dorazilo k zápisu 38.

Jak nedostat výjimečné děti do izolace

Neodrazujete svými nároky rodiče průměrně nadaných dětí, aby je umístili ve vašem zařízení?

Obecně se k nám hlásí děti šikovné, ale zdaleka ne všechny jsou výjimečné. Přesto jejich rodiče stojí o to, aby navštěvovaly naši školu, protože u nás probíhá výuka svižněji a s důrazem na individuální přístup ke každému dítěti.

A nemají naopak rodiče těch talentovanějších trochu obavy, že jejich potomky zdržují slabší spolužáci?

Přesvědčují se, že se toho nemusí bát. Naopak. Heterogenní prostředí zvyšuje nároky na kvalitu a rozmanitost výuky a výchovy a prospívá jak dětem nadanějším, tak méně nadaným. Navíc se část vyučování odehrává v menších skupinách žáků se zvláštními potřebami. A před jejich spolužáky nepoužíváme označení nadanější nebo schopnější, jimiž bychom my pedagogové mohli vnést do kolektivu sociální nesoulad. Nazýváme je koumáky, mořeplavci, knihovníky či píditeli a ostatním dětem vhodně vysvětlujeme, že jejich spolužáci již umí číst, psát a počítat, a proto na část výuky odcházejí pracovat do paralelní skupiny.

Harmonii v kolektivu může narušit spíš neobratný pedagog

Vynikající studijní výsledky, měřitelné školními známkami, nevypovídají nic o tom, jakým způsobem dokáží premianti reagovat na nepřehledné životní situace a příležitosti ani jak dokáží pracovat v kolektivu. Školy i současná společnost přecházejí často bez povšimnutí význam emoční inteligence. Dáváte ve výuce prostor i tomuto oboru?

Součástí týdenního rozvrhu pro první třídy je kromě dvaceti hodin základních předmětů a dvou hodin angličtiny také hodina etické výchovy s třídním učitelem a s externím odborníkem nebo speciálním pedagogem. Mimořádně nadané děti totiž často nebývají konformní, sociálně zdatné a obratné v mezilidských vztazích. Snažíme se proto věnovat každému třídnímu kolektivu velkou péči.

Kde jim tento handicap může přinést velké problémy?

Například při práci v týmu. Nadprůměrně inteligentní děti bývají orientovány na vysoký výkon a nekompromisně se prosazují jako osobnosti. Pracují-li v homogenní skupině, může je nerozvinutá sociální inteligence přivést do problémů, které se promítnou i do studijního výkonu.

Základní škola nám. Curieových, Praha 1-Staré Město

Je pokračovatelkou samostatné obecné školy, rozdělené na dívčí a chlapeckou, která sem byla umístěna v září 1893. Po roce 1948 byla v této budově vytvořena škola národní a škola střední. Po vydání nového školského zákona v roce 1953 byla v budově umístěna tzv. jedenáctiletka. V příštích letech prošla škola dalšími strukturálními změnami. Od školního roku 1996/97 opět zahrnuje deváté ročníky. Od roku 2006 se škola zaměřuje na integrovanou výuku žáků s mimořádným nadáním. Působí v ní 52 pedagogických pracovníků v osmnácti třídách s maximálním počtem 30 žáků.

Mgr. Tereza Martínková

je prvním školním rokem ředitelkou ZŠ nám.

Curieových v Praze. Na stejné škole prožila svá školní léta a hned po absolvování Pedagogické fakulty sem nastoupila jako učitelka druhého stupně. Říká, že učitelkou chtěla být odjakživa, jen přesně nevěděla, co chce učit. Nakonec se rozhodla pro český jazyk a dějepis, ale literární výchovu učí i na prvním stupni, kde je velká šance ovlivnit a nasměrovat dětskou osobnost. Práce s dětmi ji nesmírně baví a stále motivuje.

Můžete být konkrétnější?

Učíme je, že ne vždycky vyhrají a že je může porazit manuálně zručnější spolužák. Že je dobré umět vést tým, ale musí zároveň umět spolupracovat. Nadané děti se mezi sebou těžko domlouvají. Všechny by chtěly šéfovat a vnášet do práce jen svůj pohled. Proto se učíme pracovat ve dvojicích a později v trojicích. Práce ve čtveřicích se nám u těch nejmenších zatím ještě nedaří, ale zkusíme, jak na to.

Některé hodnoty zůstávají i v měnícím se světě

Současný svět se rychle mění a vzdělávací systém na něj nestačí pružně reagovat. Jak se tato nepředvídatelnost promítá do vašich výukových metod?

Především se snažíme být dětem partnerem, který je provází světem a pomáhá objevovat nové poznatky a dovednosti. Na své otázky hledají odpovědi samy. I my se snažíme být pružní. Náš program pro nadané děti funguje už osmý rok, stále ho upravujeme a hledáme to nejlepší řešení. A ničemu se neuzavíráme. Může přijít další skupina dětí, které budou mít specifické nároky, s nimiž jsme se třeba ještě nesetkali.

Takový přístup a systém přípravy na výuku vůbec musí být pro učitele hodně náročný.

Velmi. Učitel tvoří dvě přípravy – pro standardní skupinu dětí a pro mimořádně nadané. Děti nechtějí kvantitativně víc té samé práce, ale kvalitativně jinou. Nechceme je v sedmičce vytáhnout na úroveň studentů střední školy, ale zvětšit jim rozhled. I učitel prvního stupně musí mít nadstandardní znalosti a přehled, aby zůstal pro všechny děti stále osobností a partnerem.

V posledních letech se moderní technologie staly samozřejmou součástí běžného života. Jak se díváte na zavádění těchto novinek do výchovy a výuky předškoláků a dětí na prvním stupni?

Chápu je jako užitečné pomocníky, které nemůže škola ignorovat. Pro dnešní děti jsou informační technologie jejich přirozeným světem. Například tablety většina našich žáků samozřejmě má, ale při vyučování pracujeme jen s interaktivními tabulemi či pevnými počítači a notebooky. U informačních technologií

záleží na tom, kdo, jak a v jakých oblastech jim umožní je využívat. Třeba u tabletů bych jako učitel a rodič počkala, jaké poznatky přinesou pilotní testy ve školách.

Do zavádění některých novinek se u nás pouštíme hned, ale pak jsou jiné, u nichž si ráda počkám na výsledky ověřování. Například v jedné třídě prvňáků jsme až po několika letech začali testovat výuku psaní formou Comenia Scriptu, a až na základě výsledků pilotního cyklu 1.–3. třídy zvážíme, zda tento způsob výuky, na který se názory odborníků rozcházejí, zapadne do našeho programu.

A pokud v hodinách zapojujeme do vzdělávání dotykové technologie, sledujeme určitý cíl. Naučit děti nejen vyhledávat informace, ale také zjišťovat jejich validitu, třídit je a pracovat s nimi v různých kontextech. Na prvním stupni však preferujeme rozvoj analytického a logického myšlení a jemné motoriky.

Individuální přístup k žákům vyžaduje jiný typ učitele, než jaký se uplatňoval v centrálně řízeném systému. Jak vás na realitu 21. století připravila fakulta?

Na tak proměnlivou realitu vás vysoká škola nepřipraví, z ní si přinesete pedagogicko-psychologický základ. Důležité je, aby učitel byl výrazná osobnost a měl děti rád. Musí rozumět tomu, jak se u nich konstruuje poznatky, a být metodologicky vybaven tak, aby jim je dokázal vkládat do jejich myšlenkové struktury. Také nám velmi pomáhá, když si vzájemně vyměňujeme zkušenosti a inspirujeme se.

V současné době probíhá na Pedagogické fakultě výběrový kurz vzdělávání mimořádně nadaných, ale neotevřel se pravidelně. Dlouhodobě spolupracujeme právě s pražskou Pedagogickou fakultou, Mensou ČR a s Centrem nadání a účastníme se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Ale praxe se nedá ničím plně nahradit.

Text: Věra Vortelová a Jana Jenšíková

*Foto: Marek Jenšík
a archiv ZŠ Curieových, Praha*

Z knížky Sny světáků

< Sny světáků snili v prvním čtvrtletí školní docházky prvňáčci ze třídy paní učitelky Denisy Horáčkové, ZŠ nám. Curieových, Praha

Karel, 8. třída: „Chodím do cimbálové muziky Klobučan, hraju tam na klarinet, zkoušíme každý týden a hodně často vystupujeme.“

Anička, 6. třída: „Mám ráda volejbal, ale také hraju na housle v cimbálové muzice. Chodím do ZUŠ a líbí se mi klasická hudba i folklor.“

Nikola, 8. třída: „Chodím do logického kroužku, řešíme tam zajímavé příklady, je to dobré pro rozvíjení logického myšlení.“

Dominik, 6. třída: „Hraju na housle, chodím do cimbálové muziky Klobučánek – to je nejmladší cimbálovka. Pak ještě chodím tancovat do folklorního souboru. Je to časově náročné, ale baví mě to.“

Filip, 8. třída: „Ve škole se věnuju volejbalu a mimo školu parkouru. To je překonávání překážek, zdí, schodů a podobně.“

„Na počítač zbývá málo času,“ říkají děti z Valašska

Hned za Vizovicemi se silnička zúží a začíná se prudce zvedat a klikatit. Je krásný květnový den, polední slunce prosvítá rozkvetlými stromy. Mířím směrem, kde se Bílé Karpaty potkávají s Javorníky, do městečka Valašské Klobouky. Jedu navštívit tamní základní školu, a tak s každou další zatáčkou přemýšlím, jaké ty „valašské“ děti asi budou? Dokáže je ta krásná okolní příroda vylákat ven, nebo už i zde má konkurenci v podobě všudypřítomné techniky, dlouhých hodin u počítačů nebo tabletů?

Školu nacházím snadno. „Tam tú cestú hore,“ radí mi kluk se školním batohem na zádech. Ve svahu uprostřed zeleně stojí krásná velká moderní škola, na přilehlém hřišti právě probíhá hodina tělocviku. Za chvíli už však sedím přímo v ředitelně, kam mne přivedla usměvavá paní učitelka Magda Rozmánková, a začíná příjemné povídání o životě školy a především o dětech samotných.

Chceme děti připravit pro život

„Chceme našim dětem poskytnout nejen dobře vybavené, moderní školní prostředí, ale v první řadě je chceme skutečně připravit pro život,“ zahajuje náš rozhovor ředitel školy Karel Ptáček. „Naučit je přemýšlet, diskutovat, orientovat se ve světě a umět se prosadit. K tomu slouží nejen školní výuka, ale také různé zájmové aktivity, díky nimž se děti mohou rozvíjet.“

Připravit zájmové kroužky, promyslet jejich propojení s okolním světem, vše zorganizovat a hlavně nadchnout děti, to není jednoduchý úkol. Škola ve Valašských Kloboukách však zaměstnává spoustu zapálených lidí, kteří dětem rozumí a jsou ochotni pro ně udělat maximum.

Zájmové kroužky, školní družinu a školní klub má na starosti Ladislava Šindlerová. Hned poté, co mi pan ředitel tuto sportovně založenou paní, ze které doslova srší energie, představil, se bě-

hem chvíle dozvídám, že zdejší děti milují sport, a to hlavně florbal, fotbal, volejbal nebo stolní tenis. Kromě toho však mají možnost navštěvovat například „medový kroužek“! Učí se v něm vše o životě včel, ochutnávají med, pečou perníčky, vyrábějí vánoční svíčky a dekorace.

< Ladislava Šindlerová má pod svou taktovkou zájmovou činnost dětí

Žáci devátých tříd chodí dokonce do tanečních. „Máme zde výborné taneční mistry, ovládají i latinskoamerické tance,“ nadšeně vypráví paní Šindlerová. A nejoblíbenější odměna? Tou je prý pro děti „Noc ve škole“. Do půlnoci sportují, procházejí stezkou odvahy noční budovou školy nebo volí „Miss pyžamo“.

„Na této škole se mi moc dobře pracuje, děti jsou aktivní, samy si říkají, o co by měly zájem, a my se snažíme jim jejich přání plnit,“ zakončuje rozhovor paní Šindlerová. Malé i větší děti sklízí řadu úspěchů ve sportovních soutěžích, připravují divadelní představení pro rodiče, spolužáky a seniory. K zájmovým aktivitám je nemusí nikdo nutit a kroužků mají tolik, že neztrácejí čas dojížděním do větších měst. Škola v tomto směru spolupracuje například s Domem dětí a mládeže a místními tělovýchovnými organizacemi i nejrůznějšími spolky.

Nudící se děti? To neznáme

Na chodbě přešlapuje skupinka sedmi dětí a jejich odpovědi mi slova paní Šindlerové jen potvrzují. Po vyučování se nikdo z nich nenudí. Jsou pohlbeny svými zájmy, nemají ani nutkání spěchat domů k počítači. Zajímalo mě, zda se ještě setkávají s valašskými tradicemi. Ti, co hrají v cimbálovkách, jsou v přímém kontaktu s folklorem, ale co ti ostatní?

„Moje babička plete valašské vlněné ponožky. Jsou dobré na nošení doma nebo do krpců, k valašskému kroji,“ říká Anička. „A moje mamka šije valašské košule. Sú z bílého plátna, u krku na šňůrky,“

Učíme děti přemýšlet, diskutovat, orientovat se ve světě a umět se prosadit.

< Karel Ptáček, ředitel ZŠ ve Valašských Kloboukách

^ Areál ZŠ ve Valašských Kloboukách je zasazen v zeleni

doplňuje milým nářečím Magda. Dominik má tatínka i dědu, co včelaří. Všechny děti ale svorně vypráví o tradičních akcích, které ve městě rok co rok probíhají – o mikulášském jarmeku, adventních trzích a o Valašském kumštování a já na nich vidím, že jsou na tyto zajímavosti svého města náležitě pyšné a že do jejich životů prostě patří. Na závěr našeho povídání, než se rozprchnou na hřiště a do všech kroužků, se přece jen ještě ptám: A co počítače, tablety, Facebook, chatování?

„Určitě víc hraju na klarinet, než sedím u počítače, Facebook vůbec nepoužívám,“ poznamenává Karel. Ani houslistka Anička nemá na počítač čas. Podobně jsou na tom všichni ostatní. „Někdy, když nejsme spolu venku, tak chatujeme,“ doplňuje Samuel, „můžeme se tak domlouvat a neutráčíme za telefon. Když už jsem ale u počítače moc dlouho, přestane mě to bavit.“ Ostatní přikyvuji a shodují se na tom,

že k počítači se dostanou možná na chvilku večer, ale určitě za ním nespěchají hned ze školy. „Raději jdeme ven za sportem,“ uzavírá debatu Milan.

Tradice si hýčkáme

Loučím se s dětmi a vracím se k panu řediteli. Zajímají mne kulturní akce, o kterých se všechny děti zmiňovaly. „Společenský život v našem městě se rozhodně vymyká běžnému průměru,“ potvrzuje Karel Ptáček můj dojem. „V průběhu roku tady je skutečně hodně akcí a většina z nich souvisí právě s valašskými tradicemi, s folklorem, lidovými řemesly. Už brzy, na přelomu června a července, bude Valašské kumštování. Náměstí se zaplní umělci, sejdou se tu malíři, sochaři, řezbáři, keramici a další a přímo na místě vytvoří svá díla. To vše doprovodí bohatý program.“

V srpnu probíhá setkání muzikantů v Bílých Karpatích. Kromě tuzemských hudebníků sem přijíždějí folklorní kapely z Mexika, Polynésie, Francie a mnoha dalších zemí.

A největší akcí, na kterou do Klobouk přicestují desítky tisíc lidí, je Valašský mikulášský jarmek. Ten se koná vždycky na začátku prosince a celé náměstí i přilehlé uličky obsadí řemeslníci s tradičními výrobky. „Jeho program je tak bohatý, že snad ani není v lidských silách všechno absolvovat,“ usmívá se ředitel školy.

Kroužků mají děti tolik, že neztrácejí čas dojížděním do větších měst. A jsou zdarma.

Město tedy tradicemi skutečně žije. Víc než třicet let zde působí lidový soubor Klobučan. Jen k němu se váže celkem pět cimbálových muzik! „Děti se folkloru nebojí, dvě cimbálky jsou dětské, mohou tedy hrát i tančit. Vidí, jak se tomu věnují dospělí, a mají v nich vzor,“ pokračuje Karel Ptáček. „Přestože netančí v žádném souboru, pořídil jsem si kroj, a vrátil jsem se tak do svého dětství.“

Udržíme krok s novinkami

V době mé návštěvy byl stůl v ředitelně pokrytý plány, které napovídaly o spoustě do detailu promyšlených záměrů. „Chceme dětem umožnit, aby si například samy pěstovaly zeleninu ve skleníku i na záhonech a pak si ji mohly i sníst. Máme v plánu vybudovat terasu u atletické dráhy, ateliér v přírodě. Neustále se snažíme hledat nové cesty, jak děti inspirovat a vést lepším směrem. Všechny kroužky poskytujeme zdarma.“

Určitě není jednoduché skloubit výukový i zájmový program pro děti, budovat nový areál školy a zároveň rozvíjet technické vybavení učeben. Samotná budova školy postupně prochází generální rekonstrukcí, dostala novou střechu, nové sociální zázemí, školní kuchyni, letos byla dokončena výměna oken a zateplení fasády. Všude jsou vidět interaktivní tabule, v každé třídě jsou projektory, promítací plátna, notebooky a mnoho dalších moderních pomůcek.

„Jedna ze zajímavých zkušeností, kterou jsme v poslední době získali, je spojena s výměnou běžných zářivek za speciální LED osvětlení,“ otvírá ředitel školy další téma. „Firma Filák pro jednu z našich učeben vyrobila moderní osvětlení na míru a dala nám možnost si ho vyzkoušet. Samotná instalace proběhla během pár hodin. Už teď se ukazuje, že to byla správná volba. Není to v první fázi levné,

ale už po pár měsících vidíme přednosti a spočítali jsme si návratnost. Ta je okolo pěti až sedmi let. Oproti běžným zářivkovým trubici, které každý rok vyměňujeme, je životnost garantována minimálně na sedm let,“ doplňuje Karel Ptáček s tím, že se při měření navíc ukázala nedostatečná intenzita původního zářivkového osvětlení, a to pouze 206 lx, přičemž norma předepisuje 300 lx. O tom, že zářivky škodí očím, ani nemluvě.

Nové LED osvětlení je nainstalováno „na zkoušku“ i venku. V ulici pod školou, kde je takto řešena zatím jen část, je prý vidět markantní rozdíl. „Na jedné straně pruh jasného bílého světla a na druhé světla, které trochu připomíná anglický horor. V radě města, kde také působím, jsme již přijali rozhodnutí o postupné výměně veřejného osvětlení. Jsme rádi, že jsme pro řešení venkovního i vnitřního osvětlení konečně našli spolehlivou firmu,“ zakončuje naši debatu pan ředitel.

...

Opouštím školu v pozdním odpoledni, hřiště je stále ještě plné dětí. Okolní kopce přívětivě obklopují město, do jehož tradicemi opředeného života jsem měla možnost trochu nahlédnout alespoň prostřednictvím vyprávění. Rozzářené oči dětí pro mne byly však tou nejpřesvědčivější pozvánkou na některou z akcí, možná už za měsíc na Valašské kumštování? Je úžasné, když nadšení lidé umí rozprout kulturní a společenský život a vytvořit nejen pro sebe, ale i pro další generace obohacující a inspirativní prostředí, ve kterém není prostor pro nudu či stagnaci a kde děti nejsou pohlcovány proudem mainstreamových médií nebo počítačových her. V Kloboukách to považují za samozřejmost.

Text: Vlasta Piskačová

Foto: autorka článku a Brigita Olivová

**Neustále se
snažíme hledat
nové cesty, jak
děti inspirovat
a vést lepším
směrem.**

Věk nás nezbrzdí

Hudba je naší životní energií

Každodenní několikahodinové zkoušení, spousta koncertů doma i za hranicemi, sdílení vzácného prožitku propojení s publikem, ale také vlastní, léty vytříbený humor – to je to, co drží pohromadě členy Janáčkova kvarteta. Břetislav Vybíral, Miloš Vacek, Vítězslav Zavadilík a Jan Řezníček svými smyčci obohacují posluchače po celém světě. Navíc trpělivě a s láskou předávají své zkušenosti mladým talentům na půdě brněnské konzervatoře a JAMU.

Nést jméno skladatele Leoše Janáčka je určitě krásný, ale i náročný závazek. Jak ho vnímáte?

MV: Ano, je to v první řadě velmi zavazující. Jméno souboru proslavili naši předchůdci jak doma, tak v zahraničí. Snažíme se proto naši tvorbu neustále rozvíjet a zdokonalovat, neustrnout na místě.

BV: Janáčkovu kvarteto existuje od roku 1947. My jsme vesměs žáci bývalých členů tělesa a to je mimo jiné jeden z důvodů, proč chceme nést tuto tradici, jak nejlépe dokážeme.

Hudba Leoše Janáčka je někdy popisována jako složitá nebo náročná na poslech. Co o tom soudíte? Je to tak, nebo jde o pouhé předsudky?

MV: To jsou spíše předsudky. V době, kdy Janáček tvořil, byla jeho hudba jiná, zdálo se, jako by přicházela z jiného světa. Ale to bylo tím, že on předběhl svoji dobu. Skládal hudbu jinak. Jeho hudba se možná může na první poslech zdát složitější, avšak kdo se rozhodne ji objevit, najde překrásný hudební svět plný emocí a citů. Leoš Janáček dnes patří vedle Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetany k českým skladatelům, kteří se v zahraničí hojně hrávají a jsou žádaní.

VZ: Svět Janáčka postupně objevuje a je velmi zajímavé, že například v Japonsku je nyní uznáván pomalu víc než v Evropě. Je tam populární a lidé jeho hudbě rozumí, možná i lépe než naše publikum.

Hudba plná emocí

Lze nějak jednoduše popsat, čím je vlastně Janáčkovu hudba tak zvláštní a specifická?

MV: Leoš Janáček byl svým způsobem podivín. Říká se, že chodil po Zelném trhu a poslouchal „melodie“ běžného života. Do not zapisoval lidskou řeč, zpěv ptáků a další zvuky. To jsou právě takzvané „časovky“ – krátké a rychlé rytmické modely, které nikdo před ním nikdy nepoužíval. Je to něco, co existuje pouze u Janáčka a najdete je ve všech jeho dílech.

JŘ: Jeho hudbu nelze hrát bez emocí. Občas, když zkusíme během zkoušky zahrát některou část cvičně, techničtěji, pomaleji, za chvíli opět „vráme“ a jsme doslova vtaženi do skladby. Nelze to jinak.

Které skladby byste doporučili člověku, který chce s poslechem Janáčkovy hudby začít?

MV: Určitě stojí za to poslechnout si jeho opery. Třeba operu Její pastorkyňa nebo Liška Bystrouška. Krásná je také rapsodie pro orchestr Taras Bulba, Janáčkovu Symfonieta nebo Po zarostlém chodníčku. Pro smyčcové kvarteto napsal Janáček pouze dvě skladby: První smyčcový kvartet – Kreutzerova sonáta a druhý smyčcový kvartet Listy důvěrné. Oba máme samozřejmě v repertoáru a velmi rádi je vždy hrajeme. Zajímavé je, že Janáček hodně tvořil v pozdním věku. Když napsal Listy důvěrné, bylo mu skoro 70 let!

JŘ: Ve spolupráci s herci Jitkou Molavcovou a Alfrédem Strejčkem představujeme někdy právě kvartet Listy důvěrné jako pásmo, v němž se střídá hudba a mluvené slovo. Posluchači pak hudbu lépe chápou a vnímají její obsah, začínají rozumět tomu, co se v Janáčkově duši odehrávalo. Toto pásmo vyšlo i na CD.

Hrajeme podle Janáčkových rad

Je známo, že Janáček působil v Brně, založil brněnskou konzervatoř. Vy v Brně také žijete, hrajete a vyučujete. Doléhají k vám i přes ten dlouhý časový předěl nějaké ústně předávané zajímavosti?

VZ: Leoš Janáček svoje smyčcové kvartety původně studoval s Moravským kvartetem, jehož primárius byl profesor Kudláček. Ten si dělal poznámky, co Janáček řekl, a tyto poznámky pak předal členům Janáčkovu kvarteta. Existuje tedy nejen notový zápis, ale i tyto rady, kterých se držíme v interpretaci. Například první smyčcový kvartet má podle notového zápisu skončit pianem (potichu), ale Janáček prý při poslechu řekl: „Ne, tam skončete velkým forte!“ (nahlas), ale už to nezapsal do not.

MV: Stále jsme v kontaktu se zakládajícími členy Janáčkovu kvarteta a občas si je zveme na zkoušky, aby nám zkorigovali naše představy, abychom se co nejvíce přibližovali tomu, co zde Janáček s Kudláčkem tehdy nastudovali. Jsme také rádi, když jsou v publiku na koncertech.

Znamená to, že interpreti, kteří tehdy neměli takové spojení s původním zdrojem informací, hráli Janáčkovy skladby jinak?

MV: Ano, tehdy byly ty rozdíly velké. Sám si ještě pamatuji, že jsme ve studentských letech na jednu soutěž povinně nacvičovali Janáčkovu Sonátu. A hráli jsme ji právě díky zachovaným informacím o jejím přednesu celkem odlišně od ostatních účastníků soutěže. V dnešní době

Všichni
nacházíme
velkou
inspiraci také
v pedagogické
činnosti. Tím,
že učíme,
obohacujeme
sami sebe.

Celý náš systém ZUŠ, konzervatoří a akademií, který zde máme, je velmi ojedinělý a je skvělým základem pro kulturu národa. Pokud ztratí podporu, může to mít pro nás a hlavně pro další generace smutné důsledky.

už je samozřejmě všechno jinak. Technika pokročila, existují nahrávky, videa...

Dirigent František Jílek, který působil v Brně a vedl v sedmdesátých letech filharmonii, dokázal vložit do orchestru neuvěřitelný otisk toho, jak má Janáčková hudba vypadat. K němu se jezdil učit například i sir Charles Mackerras, který pak v zahraničí natočil celý komplet Janáčkovy hudby.

S věkem jsme vnímavější

Zmínili jste se o tom, že Janáček tvořil hlavně v pozdním věku. Do jaké míry je věk v hudbě limitující?

JŘ: Když má skladatel dobré nápady, může pracovat do vysokého věku, aktivní muzikanti se mohou potýkat s fyzickými limity podobně jako sportovci.

MV: Ty jsou však velmi individuální. Trochu záleží i na nástroji. Existuje řada výjimek, kdy houslisté i po šedesátce podávali špičkové výkony, jako například David Oistrach. Vzpomínám si, že když jsem coby mladý muzikant slyšel ve Francii na světovém festivalu v Prades hrát tehdy sedmdesátiletého violoncellistu Paula Torteliéra všechen Bachovy suity, byl jsem naprosto v úžasu.

BV: V době, kdy se otevřely hranice, hrál klavírista Rudolf Firkušný s Českou filharmonií Dvořákův klavírní koncert a to mu bylo skoro 80 let!

Jaká je „fyzická“ vašeho kvarteta?

JŘ: Nám čtyřem je dohromady 228 let. To není málo, ale zdaleka to pro nás neznamená, že bychom se měli spokojit s tím, co máme za sebou, a ustrnout. Já osobně mám pocit, že čím je člověk starší, stává se vnímavějším. Konkrétně v kvartetu tak mohu lépe vnímat své spoluhráče, nechat se jimi inspirovat. Tato rovina je velmi obohacující.

MV: Já jsem vlastně teprve nedávno dokončil své vzdělávání a nacházím se v procesu poznávání, objevování a tvoření, který rozhodně nepovažuji za ukončený, ba právě naopak. Přestože je tento věk například ve sportu už důchodový, aktivní muzikant se musí neustále rozvíjet, vzdělávat a posouvat dál. Snažíme se s kvartetem pravidelně zkoušet, tvořit a na pódiu společně dýchat. Chceme se shodnout v názorech na interpretaci hudby. Je důležité, abychom dotahovali skladby i do těch nejmenších detailů. Když se vrátím k otázce fyzické náročnosti hudby, musím říct, že v našem věku je nezbytné poctivě cvičit, a udržovat si tak i fyzickou kondici, abychom každodenní zátěž zvládli.

JŘ: Pokud člověk pravidelně netrénuje a hraje technicky špatným způsobem, mohou se dostavit podobně jako u sportovců různé bolesti a obtíže; hrací aparát odchází mnohem rychleji.

Co vás kromě hraní ve vašem kvartetu nejvíce inspiruje a obohacuje?

JŘ: Vítám příležitosti zahrát si úplné novinky. Hrávám s triem – viola, klarinet, klavír – a spolupracujeme s vídeňským spolkem skladatelů Creativ Centrum Wien. Těší mne, že mohu být u toho, když se tvoří. Ale všichni nacházíme velkou inspiraci také v pedagogické činnosti. Tím, že učíme, obohacujeme sami sebe. Nutí nás to se nad některými dílčími problémy více zamýšlet.

Kolik let u nás vlastně trvá studium hudby?

MV: Studium na hudební nástroj je dokonce delší než studium na lékařské fakultě! Šest let konzervatoře a pět let vysoké školy. My učíme už řadu let, a to nejen na konzervatoři, ale dva z nás i na JAMU. Věkové rozpětí studentů je tedy od patnácti až do šestadvaceti let, kdy studenti akademii opouštějí.

Co se v mládí naučíš

Vraťme se do vašeho dětství. Bavila vás hudba hned?

MV: Mě osobně hraní na housle moc nebavilo. Cvičení vyžaduje cílevědomou práci a pílí a to není pro malého kluka nic radostného. Můj otec však hrával na housle a pedagogicky působil na konzervatoři, tak mne zpočátku ke cvičení náležitě „přinutil“. Chytlo mě to až při studiu na akademii.

BV: Mám tři starší sestry, dvě hrají na housle a jedna na klavír. Rodiče také byli oba učitelé

hudby. Začal jsem hrát v pěti letech. Ale až během studií, kdy jsem vyhrál soutěž Beethovenův Hradec, mě začala hudba hodně bavit. Do té doby jsem cvičil jen to, co bylo potřeba, a vše šlo díky talentu.

JŘ: K houslím jsem se dostal až v deseti letech, v pětatřiceti jsem pak podruhé studoval JAMU na violu a to jsem si opravdu užíval.

Kde je ta hranice, kdy stojí za to děti trochu „nutit“?

MV: My jsme měli obrovské štěstí, že jsme byli v rukou opravdu špičkových pedagogů. Podpořili nás, abychom se hudbě věnovali. Kromě pedagoga je samozřejmě důležité také rodinné zázemí. Pak je otázkou talentu a času, zda hudba studenta opravdu chytne a bude se jí věnovat.

Cvičit na hudební nástroj představuje aktivní způsob života. Přestože dnes děti umí ovládat počítače, považují to stále za pasivní druh činnosti. Pokud děti zajímá sport, je velký rozdíl v tom, zda jsou na hřišti a trénují, nebo zda se jen dívají. V hudbě je to stejné. Záleží na maličkostech, na detailech, jakákoliv chyba je okamžitě slyšet. Nelze to ošidit. Aby žák skladbu zahrál, musí pro to něco udělat, musí ji nacvičit. Ale jediné aktivní činnost člověka obohacuje.

Jsou studenti dnes jiní než v době, kdy jste studovali vy?

MV: Pedagogika se posunula na vyšší úroveň, mnozí z nás si připravují nadané děti i před konzervatoří. Bývá běžné, že učitel z hudební školy nebo rodiče přicházejí s desetiletými dětmi na konzultaci. Rozdíl mezi studenty v dovednostech jsou dnes rozhodně větší. Na konzervatořích dnes máme absolventy, kteří toho umí daleko více, nežli uměla naše generace, na druhou stranu však studují i posluchači, kteří by za našich časů neprošli.

Jaký je to pocit, když váš žák stojí na pódiu?

MV: Býval jsem hodně nervózní, dnes už mám větší nadhled, ale i tak nezůstávám klidný. Držím svým svěřencům palce a snažím se jim fandit.

Dnes určitě není jednoduché žít se hudbou. Jak tohle vnímají rodiče studentů?

MV: Samozřejmě to vidí. V Brně byla nedávno aktuální otázka zavření či nezavření Janáčkova divadla a takových situací bohužel přibývá. Vše souvisí samozřejmě s politikou financování kultury. Platy v orchestrech i platy pedagogů jsou velmi nízké. Pokud se tedy dítě dobře učí, dají ho rodiče raději na gymnázium. Celý náš systém ZUŠ, konzervatoří a akademií, který zde máme, je velmi ojedinělý a je skvělým základem pro kulturu národa. Pokud ztratí podporu, může to mít pro nás a hlavně pro další generace smutné důsledky.

Byla by velká škoda, kdyby přestalo platit pověstné „co Čech, to muzikant“. Jak jsou podporováni lidé, kteří se hudbě věnují zájmově?

MV: Existuje u nás opravdu mnoho amatérských orchestrů a seskupení, v nichž tito lidé působí, zajímají se o hudbu, hrají pro radost. Získávají tak určité zkušenosti, avšak příležitostí dále se vzdělávat pro ně moc není. Hudební kurzy jsou většinou pro studenty konzervatoří, akademií a jejich cílem je vychovávat profesionály.

My se však letos již po páté účastníme výjimečné akce – kurzů pro amatérské hudebníky v Novém Městě na Moravě, které se konají začátkem léta a podle toho je pořadatelé pojmenovali Slunohraní.

V čem se takový kurz liší od těch mistrovských?

MV: Je to hlavně moc příjemné setkání a přínosná diskuze nejen o muzice, ale i o mnoha dalších tématech, která s hudbou úzce souvisí. Rádi předáváme amatérským muzikantům své zkušenosti, ukážeme jim, jak pracujeme a na co je třeba se při hře v kvartetu zaměřit.

VZ: Je nám velmi sympatické nadšení a radost z hudby, se kterou hudebníci na tuto akci přijíždějí, někteří už opakovaně. Vznikají mezi námi přátelské vazby. Těšíme se i na letošní ročník, je to vlastně už za měsíc!

Text: Vlasta Piskačová

Foto: autorka článku a Marek Žitňák

Janáčkovu kvartetu patří ke stěžejním formacím naší domácí kulturní scény a má silný zvuk i za hranicemi našeho státu. Plnohodnotně a s úctou navazuje na tradice české, moravské a evropské komorní hudby a publiku předkládá svoji tvorbu v té nejušlechtlejší podobě. Bylo založeno v roce 1947 z řad studentů brněnské konzervatoře a během uplynulých let se jeho obsazení měnilo. Již šest let hraje ve složení (zleva): Jan Řezníček (viola), Miloš Vacek (první housle), Břetislav Vybíral (violoncello) a Vítězslav Zavadilík (druhé housle).

NOVOMĚSTSKÉ
SLUNOHRANÍ

Letní dílna komorní hudby pro neprofesionální hráče na smyčcové nástroje
3 koncerty pod širým nebem

30.6. - 5.7. 2014 Nové Město na Moravě

www.slunohrani.cz

Hasič zůstává hrdinou, na tom moderní doba nic nezměnila

Odpracovali
jsme tisíce
dobrovolných
hodin zdarma
pro naši obec
a dělali jsme
to rádi.

> Pamětník Jan Beinhauer

„Mladých máme dost, nebojím se, že hasičští dobrovolníci vymřou,“ odpovídá na mou otázku, jak se dnes daří získávat děti k hasičskému sboru, Jan Beinhauer. „U nás je to už více než stodvacetiletá tradice, děcka to vidí všude kolem, vyrůstali tak jejich rodiče i prarodiče,“ dodává. Jsme v malebných Jakubčovicích, na výběžku Oderských vrchů, 500 metrů nad mořem nad Hradcem nad Moravicí v okrese Opava. S nimi je život Jana Beinhauera spjat již třiadevadesát let. Zdejší kraj a celé Jeseníky miluje stejně jako místní lidi, ale když mluví o „své“ partě hasičů a o tom, co se jim všechno povedlo, má jiskřičky v očích. Aby ne! Stál v jejím čele šest desetiletí a dodnes ho všichni, staří i mladí, berou jako velkou autoritu. A taky jako starostu hasičů, kteří psali dějiny tohoto místa.

< Pohled na Jakubčovice s dominantou rozhledny, z níž je krásný výhled na panoráma Jeseníků i Beskyd

Za vším hledej hasiče

Elektrifikace obce, meliorace zamokřených polí, stavba obchodu, oprava kaple ze sbírek občanů, výstavba nového hřbitova, vybudování dvou vodních nádrží, nová hasičská zbrojnice, nové hřiště, osvětlení, plynofikace, kultivace rybníka... U všech klíčových momentů v historii Jakubčovic hasiči nejen že nechyběli, ale vždycky byli jejich hybnou silou. „Odpracovali jsme tisíce dobrovolných hodin zdarma pro naši obec a dělali jsme to rádi. A samozřejmě bez podpory tehdejšího národního výboru obce by to nešlo,“ vzpomíná Jan Beinhauer.

Dříve to prý neměli hasiči ve zdejší kraji vůbec jednoduché. O vodu byla strašná nouze, a tak když někde vypukl požár, v první řadě se muselo hledat, kde ji vzít. „A navíc kolikrát potmě, protože v obci nebyla elektřina,“ usmívá se pamětník. „Voda byla tehdy u nás nad zlato a každý si ji šetřil. Když měl dát soused sousedovi k dispozici svou studnu pro hašení požáru, kolikrát se mu to nelíbilo. Ale nakonec jsme si vždycky všichni pomohli. Vážím si toho, že tu máme hodné lidi,“ dodává s tím, že proto bylo důležité vybudovat požární nádrže, které stavěli hodně svépomocí.

„Dnes už máme Kružberskou přehradu a Slezskou Hartu a vody je relativně dost.

Ovšem v budoucnu bude podle mne bída o vodu, nevážíme si jí. Jeseníky mám prochozené křížem krážem a znám je jako svoje boty. Prameny řeky mají viditelně mnohem méně vody než dřív,“ tvrdí Jan Beinhauer. Právě Jeseníkům a vášni pro turistiku prý vděčí za svůj dobrý kořínek.

Život v obci však nebyly samé brigády. Podle nejstaršího občana Jakubčovic lidi k sobě měli blíž a uměli se společně bavit. A zase u toho byli hasiči. „Sportovali jsme, soutěžili, pořádali nejrůznější oslavy, masopusty, plesy. Hodně jsme se věnovali našim mladým, vedli jsme je k ochraně přírody, zdravé soutěživosti, ke sportu i kultuře. Hráli jsme divadlo, pořádali zájezdy po celé republice, tehdy ještě včetně Slovenska. Těch akcí bylo strašně moc a všichni jsme se na ně těšili,“ vzpomíná a ukazuje dobové fotografie.

„Práci pro obec a hasiče jsem věnoval veškerý svůj volný čas, až se to někdy mojí ženě nelíbilo. Ale vydržela se mnou bez dvou měsíců šedesát let až do své smrti, tak se s tím asi nakonec smířila,“ konstatuje a já si myslím, že na svého muže byla v hloubi duše pyšná. Kolik vlastně za svůj život uhasil požárů? „To nemám spočítané,“ odpovídá upřímně.

Nakonec jsme si všichni pomohli. Vážím si toho, že tu máme hodné lidi.

▽ Mladí hasiči na soutěžích v roce 1955

> Sbor dobrovolných hasičů Jakubčovice i s mladými hasiči; uprostřed Jan Beinhauer, druhý vpravo Zdeněk Sonnek a vedle něj vpravo Libor Kuděla

Vybavení hasičského sboru v Jakubčovicích v roce 1899: čtyřkolová vozová ruční stříkačka, trakařová stříkačka a hasičská výzbroj a výstroj (mosazné vyleštěné přilby, pracovní blůzy z režného plátna, lana, trhací háky s násadou, závěsné žebříky s háky, plátěné (natřené) kbelíky na vodu k hašení, 20m hadice, savice, proudnice, lucerny), vše v hodnotě 1800 zlatých.

Vybavení Sboru dobrovolných hasičů v Jakubčovicích v roce 2014: požární cisterna CAS 32T 148, AVIE, čerpadla PS 8 a PS 12, plovoucí čerpadlo AQUAFast MACXIMUM, kalové čerpadlo HERON, přetlakový ventilátor PAPIN, kombinovaný hydraulický vyprošťovací nástroj, proudnice Turbo Supon, voděodolné svítlny, elektrocentrála GEKO 6401, motorová pila, přívěsný vozík a pro každého z hasičů zásahové protipožární obleky FIREMAN, boty HAIX, přilby Gallet, nomexová kukla, dýchací přístroje AUER a DRAGER, vysílačka, halogenové reflektory atd. Hodnota výzbroje jednoho hasiče je cca 30 tis. Kč, celá jednotka má výzbroj včetně automobilové techniky v hodnotě cca 1 milionu Kč.

Čtyři generace hasičů

K hovoru se přidává dnešní starosta Sboru dobrovolných hasičů v Jakubčovicích Zdeněk Sonnek, který prošel hasičským výcvikem právě u pana Beinhauera. „Přece jen už nejsme tak aktivní, jako byli naši hasiči dřív, to přiznávám, ale snažíme se... Před šesti lety jsme po krátkém přerušení znovu založili družstvo mladých hasičů. Dnes má víc než dvě desítky zapálených členů různého školního věku, kluků i holek. I pro dnešní děti je hasič stále hrdina. Scházejí se každý pátek a mnoho sobot jezdí po soutěžích. A daří se jim, ať jedou kamkoli, většinou přijedou s oceněním. Snažíme se držet i tradice některých akcí, například masopustů, oslav osvobození nebo plesů. Ale je jich samozřejmě mnohem méně než dřív. Co je však skvělé, i dnes nám přijdou lidi zdarma na brigádu. Momentálně například opravujeme společně naši klubovnu, chceme z ní mít takový malý společenský dům, kde bude možnost se sejit.“

„Když dojde na zásah, Jakubčovičtí jsou zařazeni jako JPO III s územní působností, to znamená, že můžeme být nasazeni kamkoliv,“ říká velitel jednotky Libor Kuděla. Po vyhlášení poplachu musí dobrovolní hasiči z Jakubčovic vyjet k zásahu do deseti minut. „Jezdíme nejen k požárům, ale i k vyvráceným stromům, povodním a různým jiným kalamitám.“ Se stejným odhodláním jako jejich otcové a dědové, jen lépe vybaveni.

A Jakubčovice samotné? „V obci dnes žije něco přes pět set obyvatel a má se čile k světu. Ačkoli je kousíček do Opavy nebo Hradce, lidé z ní programově neutíkají. A na tom mají lví podíl i naši hasiči,“ usmívá se starosta Hradce nad Moravicí Karel Hanák.

*Text: Jana Jenšíková
Foto: archiv SDH v Jakubčovicích*

Pomozte zajistit dětem lepší budoucnost

UNICEF již 66 let zachraňuje životy dětí. Vše, co děláme, je zaměřeno na dosažení pozitivních změn v jejich životech – konkrétní programy pomoci dětem rozvíjíme ve více než 190 zemích a oblastech světa. Miliony dětí chráníme před různými formami násilí a vykořisťování, milionům dětí poskytujeme vzdělání, zdravotní péči a výživu.

Tradice, zkušenosti, dobré jméno – to vše přispívá k celosvětové autoritě naší organizace. Zavázali jsme se prosazovat všude ve světě základní práva dětí na přežití a optimální rozvoj, dát jim budoucnost plnou života.

KLÍČOVÉ PRIORITY NAŠÍ PRÁCE:

- přežití a rozvoj malých dětí
- základní vzdělání a rovnost pohlaví
- ochrana dětí
- obhajoba dětských práv
- HIV/AIDS a děti

UNICEF je jedinou organizací OSN, jejíž činnost není financována z rozpočtu OSN, ale výhradně z dobrovolných příspěvků. Největší část pomoci je poskytována dětem žijícím v krizových oblastech a v chudých zemích s vysokou dětskou úmrtností.

S POMOCÍ NAŠICH PŘÍZNIVCŮ JSME V UPLYNULÉM ROCE NAPŘÍKLAD MOHLI ZAJISTIT:

- v Nigérii léčbu 224 000 těžce podvyživených dětí ve věku do 5 let,
- 6 milionům obyvatel Súdánu, většinou dětí, přístup k základní zdravotní péči,
- dodávky potravin, pitné vody, nouzových přístřeší a hygienických zařízení pro téměř 3 miliony Pákistánců žijících v oblastech postižených katastrofálními záplavami.

JAK MŮŽETE POMOCI:

- Nákupem blahopřání a dárkového zboží UNICEF
- Nákupem certifikátu Dárků pro život
- Pravidelným měsíčním příspěvkem jako Přítel dětí UNICEF
- Adopcí panenky z projektu „Adoptuj panenku a zachrániš dítě“

Více informací o možnostech podpory a programech UNICEF naleznete na www.unicef.cz.

Děkujeme!

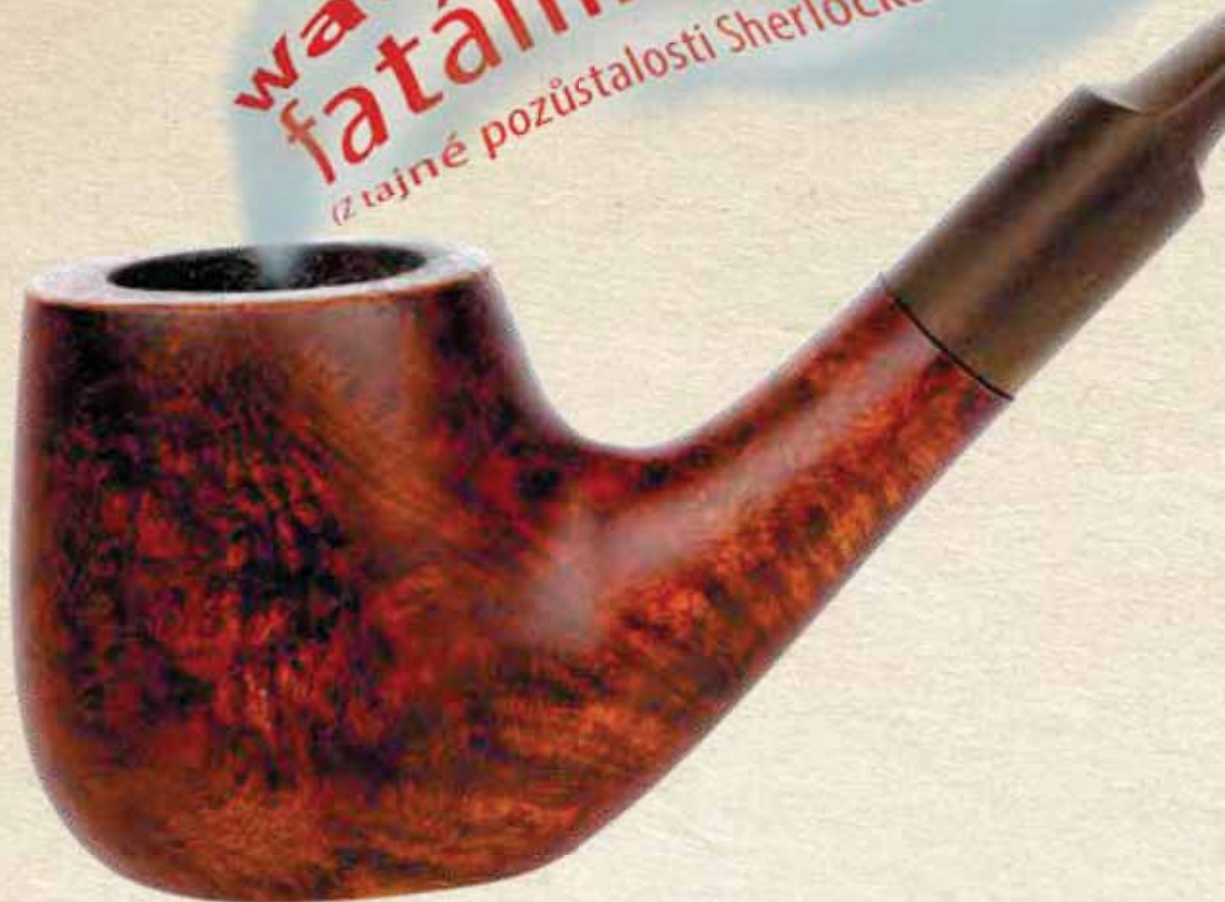
www.unicef.cz

unicef

watsonova fatální logika

(z tajné pozůstalosti Sherlocka Holmesa)

„A tak to je jiná!“ usmál se opět muž ve dveřích bytu, aby těm dvěma ihned nabídl, jistěže postupně, svou pravici. Watson s Lestradem se však dosud nepřenesli přes své vlastní překvapení. A zatímco Lestrade uraženě, poněkud trucovitě mlčel, protože tady „cosi smrdělo“, cosi nehrálo, někdo z něj možná dělal blbce, a to on přece nedopustí, doktor Watson se s tradiční naivitou sobě vlastní ihned zeptal:

„Počkejte, Holmesi, snad nechcete říci, že tohle všechno jste vyčetl z jediného zaklepání?“

„Jistěže ne, milý Watsoně,“ odvětil Holmes s obligátní dobromyslností, s níž obvykle rád zasvěcoval svého méně chápavého přítele do tajů vlastních geniálních úvah. „Tak především je pan Jessie Jenkins posledním člověkem, kterého jsem dnes, kromě Lestrada samozřejmě, očekával. Těžko to tedy mohl být někdo jiný.“

„Ale co ta vražda?! Jak jste o ní věděl?“ skočil mu do řeči Lestrade.

„To je, drahý inspektore, ještě jednodušší,“ usmál se Holmes a potáhl zas ze své oblíbené pěnovky. Pomalu vyfoukl kouř a pokračoval. „S panem Jenkinsem už jsme jeho případ řešili a dnes přišel proto, aby si vyslechl jméno vraha své manželky. No – a proto jste tu také vy, Lestrade.“

„Jó, tak takhle je to,“ hvízdal Lestrade spokojeně. „Žádné čáry.“

„Jenom ryzí logika,“ pokýval hlavou Holmes, kterého zas pro změnu přerušil Jenkins.

„Vy... vy už víte... Vy víte, kdo Mabel zabil?“

„Ale jistě, že to vím,“ odvětil Holmes spokojeně. „Už při vaší minulé návštěvě jsem to věděl. Ale odhalení totožnosti vraha jsem si nechal až na dnešní den, kdy je zde přítomen i zástupce Scotland Yardu.“

„Pak tedy neváhejte!“ vykřikl muž netrpělivě. „Ven s tím! Mám právo přece vědět... A jak jste na to jméno přišel?“

„Přece – vy sám jste mi ho sdělil při našem posledním setkání,“ odvětil Holmes.

„Žertujete?“ vykřikl Jenkins. „Vždyť víte, že já sám ho přece nevím! Co je to prosím za šarádu? Vždyť já vás minule navštívil, abyste mi ho vyšetřil!“

Watson s Lestradem po sobě opět nepříliš moudře koukali.

„Klid, Jenkinsi,“ pronesl Holmes a těšitelsky položil svou mocnou tlapu na rameno rozčileného návštěvníka. „Nejprve bychom jistě měli oba pány seznámit s podstatou vaší kauzy a potom také s poněkud svéráznou metodou, jež nám pomohla k vyřešení případu. Byl byste tak laskav a vysvětlil první část, abych já mohl navázat svou metodou?“

„No... dobře,“ zablekotal mužík. „Jistě. Mohu se posadit?“

Posadili se všichni.

„Je to takový... poněkud zapeklitý případ, který se stal už před léty,“ začal bankéř.

„Ahá, a proto o něm nevím!“ ujistil se inspektor Lestrade spokojeně. „Jasně! Kdyby byl čerstvý, už dávno bych ho vyšetřoval, protože jsem v úřadu nejlepší, víme?“

Holmes s Watsonem svorně obrátili oči v sloup. Ač Holmes vždy s oblibou prohlašoval, že „skromnost nesporně nepatří mezi ctnosti, které vyznávám“, Lestradeova nafoukanost až příliš bila do očí. Nehledě na to, že jeho objektivně skvělé výsledky se mnohdy odvíjely od faktu, že slavný a nesporně geniální londýnský soukromý detektiv Sherlock Holmes si ho vybral jako – tu a tam – nezbytné rameno spravedlnosti, jehož je třeba v pravou chvíli použít.

„Stalo se to, že někdo oné noci nečekaně vtrhl do našeho domu, snad lupič anebo najatý vrah, byl nejspíše překvapen mou ženou dole v hale a tam ji také ubodal velkým loveckým nožem, který pak nechal na místě, a uprchnul,“ rozpovídal se bankéř. „Nikdy ho nechytili.“

„Případ je však poněkud zamotanější,“ připojil se sám Holmes. „Nikdo vraha neviděl ani vstoupit ani utíkat, na noži se nenašel jediný otisk a navíc...“

„...navíc se mi celá ta záležitost neustále vrací v podvědomí, za bílého dne i ve snech!“ povzdchl si bankéř Jenkins nešťastně. „Stále vidím tu ruku s nožem, která opakovaně bodá do břicha i hrudi mé ženy, vidím ten nůž, jak se noří do jejího těla, a jsem přesvědčen, že znám i totožnost pachatele. Musel... musel jsem ho vidět, protože mne jen chvíličku po činu sluha našel ležet nedaleko jejího těla, na zemi v hale. Byl jsem v bezvědomí, na hlavě jsem měl bouli. Ten vrah mne musel praštit do hlavy a pak uprchnout. Jenomže ta rána jako by mi to všechno vyrazila z hlavy! Nepamatuji si nic, jenom tu ruku! Tu ruku, jak zběsile bodá, a ty zoufalé, vyděšené oči mé ubohé ženy. Bože! A ten její křik!“

„Uklidněte se prosím!“ vstoupil mu do řeči starostlivý lékař Watson. „Nate! Napijte se vody!“

„Děkuji,“ hlesl vyděšený Jenkins a třesoucí se rukou si donesl pohárek k ústům. Napil se.

„No dobře,“ zamračil se Lestrade. „Vy jste ale, Holmesi, předtím říkal, že tady pan bankéř vám minule sám řekl jméno manželčina vraha. Ale jak by mohl, když si přece nic nepamatuje? Eh?“

„Dobrá otázka,“ usmál se Sherlock Holmes poněkud potutelně. „A to je ta druhá část příběhu, která se týká oné slibované metody. Když jsme totiž s panem Jenkinsem dospěli do tohoto mrtvého bodu, použil jsem k jeho upamatování – hypnózu.“

„A t-to je co?“ zakoktal se Lestrade.

„Jde vlastně o navození jakéhosi umělého spánku, kdy člověk jakoby pootevře pomyslná dvířka ve svém nevědomí, tedy v oblasti mozku, kam jsou zasunuty vzpomínky, na něž si při běžném vědomí nevzpomene. A proč tomu tak je? Protože v okamžiku nějakého příliš děsivého zážitku si některý mozek automaticky uschová takovou vzpomínku hluboko v paměti, či spíše v nepaměti, aby člověk takovým vzpomínáním netrpěl. Proto si prostě konkrétní příhodu vůbec nevybaví anebo jen částečně. Podobné zapomnění však může způsobit i trauma mechanické jako třeba prudký úder do hlavy. Obojí tady náš pan Jenkins splňuje, neboť prodělal jak děsivý zážitek brutální vraždy své ženy, tak i jakýsi traumatizující tupý úder do hlavy, který také mohl způsobit, že na všechno zapomněl.“

Pokračování v příštím čísle.

Text: Luboš Y. Koláček

Foto: Thinkstock a archiv autora

Luboš Y. Koláček

je spisovatelem a žurnalistou, pravidelně přispívá do časopisu AGE. Je také autorem vítězné povídky soutěže o Cenu České společnosti Sherlocka Holmese 2013, kterou exkluzivně přinášíme na pokračování.

Květinové léto

Vyrobte si spolu s námi zajímavý květinový doplněk, který rozjasní váš letní šatník. Kytíčku budete mít hotovou za pár minut a radost vám bude dělat celé léto!

1

Co budete potřebovat? Organzu, ostré nůžky, čajovou svíčku, sirky, silonový vlasec nebo nit, korálky, karton, fix, brožový můstek, tavnou pistoli.

2

Připravte si šablonu. Fixem si nakreslete na karton 3 velikosti oválků (3-4 cm) a vystříhněte je. Podle šablony si pak vystříhněte z organzy z každé velikosti 5 lístků.

3

Okraje lístků pak opatrně obtáhněte kolem plamene svíčky. Dávejte si pozor na průvan, ať vám lístek neshoří celý. Okraje lístků se teplem zataví, lístky se natvarují do místičky a nebudou se třepit.

4

Připravené a opálené lístky si v ruce naskládejte od největších po nejmenší tak, aby se středem překrývaly, a natvarujte si květ.

5

Sílonem nebo korálkovou nití střed květu sešijte a přidejte pár drobných korálků nebo knoflík.

6

Nakonec tavnou pistolí přilepte hotový květ do brožového můstku.

Tak a hurá do ulic!

Přístýnek na vaši ruce bude zářit a květinovou brož si můžete připnout na kabelku, sako, gumičku do vlasů nebo s ní můžete ozdobit třeba své nové balerínky.

Veškeré komponenty potřebné pro výrobu organzových kytiček si můžete jednoduše objednat na e-shopu www.optys.cz.

Celý fotopostup a video pro další kreativní tvoření najdete také na www.vytvarny-kurz.cz.

Přejeme zářivé léto!

Vaše redakce AGE a kreativní OPTYS

Divadelní Odysea s nákladem špičkového pohybového divadla ovládne letní Prahu

Letní Praha skýtá mnohá potěšení a letos k nim přibude další. 20. července přistane na pražské Výtoni loď plná umělců a uměleckých skupin všeho druhu, kteří do České republiky dorazí v rámci mezinárodního projektu Meeting the Odyssey – Divadelní Odysea. Desetidenní oslava divadla, tance a pohybového umění uvede více než třicet divadelních představení – z toho tři premiérová. Chybět nebude ani bohatý doprovodný program, koncerty, workshopy a milongy či originální program pro děti. Odysea nabídne témata jak současná, tak mytologická – inspirovaná Homérovým veledílem. Zároveň bude objevovat nové umělecké prostory a kulturní přístupy skrze vzájemnou spolupráci umělců z různých zemí.

Od 20. do 30. července obsadí festival na deset dní tři atraktivní pražské scény – **Divadlo Hybernia**, **Lod' Tajemství bratří Formanů** a cirkusovou arénu souboru **Sacra Circus**, která vyrostle v Zítkových sadech u pražské Náplavky.

Pečlivě sestavený program Divadelní Odysey nabídne jak vynikající zahraniční soubory, italské divadlo **Cada Die Teatro** či polský loutkový soubor **Opolski Teatr Lalki i Aktora**, tak špičky domácí scény. Hned čtyři představení, z toho jedno premiérové, uvede soubor jedné z našich předních tanečnic a choreografek Lenky Vagnerové **Lenka Vagnerová & Company**. V programu nebude chybět ani tvorba vynikajícího mezinárodního souboru **Farma v jeskyni** pod vedením Viliama Dočolomanského či svět argentinského tanga představený v projektu další velké ženy domácí taneční scény **Patricie Porákové**. Program v cirkusové aréně **Sacra Circus** bude určen převážně dětem. Postarají se o něj například soubory **Sacra Circus**, **Squadra Sua** a herci z **Divadla Minor**.

Divadelní Odysea je česká zastávka na čtyřleté plavbě mezinárodního projektu Meeting the Odyssey, který v následujících třech letních sezonách (2014 – 2016) propluje téměř celou Evropou a spojuje více než 100 umělců a uměleckých skupin z jedenácti zemí Evropy. Vstupenky na jednotlivá představení v Divadle Hybernia a na Lodi Tajemství bratří Formanů lze zakoupit na www.ticketportal.cz.

www.odysea.pro
www.meetingtheodyssey.eu

„Dobrodružství za hranice umění, mýtů a všedního života v Evropě.“

Podpořili: EU Culture, Hlavní město Praha, Ministerstvo kultury, Česká centra. **Hlavní organizátor:** ProFitArt. **Spoluorganizátoři:** Teater Viirus, Scarlattine Teatro, Réseau en scène Languedoc-Roussillon, Asterions Hus, Cada Die Teatro, Opolski Teatr Lalki i Aktora, The Malta Arts Festival, Regione Lombardia, Skorohod, Teater NO99, Teatro Della Limonaia, teatro anapoda, Per Aspera Productions. **Partneři:** Premiant City Tour, Hotel Perla, Střední škola Hotelnictví a gastronomie Hotelu International, Divadlo bratří Formanů, Business Leaders Forum, Pražská informační služba, Polský institut v Praze, Velvyslanectví Argentinské republiky, Velvyslanectví Finska, Festival Za dveřmi, Nultý bod a Dopravní podnik hl. m. Prahy. **Mediální partneři:** AGE management, Expats.cz, Radio 1, tiscali.media.

Babi, dědo, pojd'si hrát!

Aneb... tvořte s vnoučaty a nejen s nimi...

Hlídáte často vnoučata?

Jak vyplnit jejich volný čas a přitom je nenudit?

Tvořte s nimi a výrobky pak můžete darovat svým blízkým.

Inspirujte se
na internetových stránkách

www.vytvarny-kurz.cz

nebo přijďte do kterékoli prodejny
výtvarných potřeb a papírnictví
firmy OPTYS.

naše prodejny:

Havířov
Fibichova 21

Opava
Masarykova 36

Brno
Hybešova 28
**NOVÁ
PRODEJNA**

Nový Jičín
K Nemocnici 63

Bílovec
Slezské náměstí 25

Olomouc
Ostružnická 7

**Jablonec
nad Nisou**
Dolní náměstí 4

**TVOŘTE
S NÁMI!**

e-shop **www.optys.cz**

OPTYS®
VŽDY O KROK NAPŘED

OSLAVA STYLOVĚ A S LÁSKOU!

- košíčky na cukroví a koláče
- jmenovky na stůl
- přání a oznámení
- krajky na dortíky a muffiny
- rozety a girlandy

